

Ruben Willaert
restauratie & archeologie
decoratie

GEEFT HET VERLEDEN EEN TOEKOMST

Pastoor Bontestraat 29-31 (Eeklo, Oost-Vlaanderen)

Projectcode: 2020J172
Oktober 2020

ARCHEOLOGIENOTA
BUREAUONDERZOEK (FASE 0)
DEEL 1: RESULTATEN VAN HET BUREAUONDERZOEK

Colofon

Ruben Willaert nv
Ten Briele 14 bus 15
8200 Sint-Michiels-Brugge

Auteurs: Julie Deryckere, Aaron Willaert

Het eventuele nummer van het wettelijk depot of het buitenlandse equivalent hiervan: /
De naam en het erkenningsnummer van de erkende archeoloog:
Ruben Willaert, OE/ERK/Archeoloog/2015/00069

© Ruben Willaert nv, Sint-Michiels-Brugge, 2020

Niets uit deze uitgave mag vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie of welke wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Ruben Willaert nv.

Ruben Willaert nv aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

INHOUDSTAFEL

1	Resultaten van het bureauonderzoek	7
1.1	Administratieve gegevens	7
1.2	Onderzoeksopdracht.....	9
1.2.1	Doelstelling.....	9
1.2.2	Onderzoeksvragen	9
1.2.3	Juridische context	9
1.2.4	Randvoorwaarden	9
1.2.5	Archeologische voorkennis van het terrein	10
1.3	Werkwijze en strategie	11
1.3.1	Methode	11
1.3.2	Fysisch geografische situatie	11
1.3.3	Historische context en bekende archeologie.....	11
1.3.4	Archeologische indicatoren	11
1.3.5	Verstoringshistoriek.....	12
1.3.6	Introductie tot het projectgebied.....	13
1.3.6.1	Ruimtelijke situering.....	13
1.3.6.2	Geplande werken.....	14
1.4	Assessmentrapport.....	19
1.4.1	Fysisch geografische en geologische situatie	19
1.4.1.1	Landschappelijke situering	20
1.4.1.2	Tertiaire lithostratigrafie	24
1.4.1.3	Quartaire lithostratigrafie	25
1.4.1.4	Bodemvormingsprocessen	26
1.4.2	Historische en archeologische voorkennis.....	27
1.4.2.1	Historische context en bekende archeologische vindplaatsen	27
1.4.2.2	Overzicht van de gekende archeologische waarden	28
1.4.2.3	Archeologische indicatoren en cartografische bronnen	35
1.4.2.4	Huidige gebruik en verstoringen.....	39
1.5	Synthese	43
2	Bibliografie.....	45

FIGURENLIJST

Figuur 1: Projectgebied weergegeven op de GRB-basiskaart (Bron: Geopunt).....	8
Figuur 2: Projectgebied weergegeven op de topografische kaart van België (Bron: Geopunt). 8	
Figuur 3: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2019 (Bron: Geopunt).....	13
Figuur 4: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2019 (Bron: Geopunt).....	14
Figuur 5: Te verwijderen bebouwing en verharding weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2019 (Bron: Geopunt).....	16
Figuur 6: Projectgebied met aanduiding van het inplantingsplan en de zones volgens het Gewestplan (Bron: Geopunt, opdrachtgever).	16
Figuur 7: Weergave van de geplande werken op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2019 (Bron: Geopunt, opdrachtgever).	17
Figuur 8: Inplantingsplan (Bron: Opdrachtgever)	18
Figuur 9: Projectgebied weergegeven op de Traditionele Landschappenkaart (Bron: Geopunt).	20
Figuur 10: Projectgebied weergegeven op het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (Bron: Geopunt).	21
Figuur 11: Projectgebied weergegeven op het DHMV met aanduiding van de waterlopen (Bron: Geopunt).	21
Figuur 12: Projectgebied weergegeven op het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (Bron: Geopunt).	22
Figuur 13: Hoogteverloop, ZW-NO (Bron: Geopunt).....	22
Figuur 14: Hoogteverloop, NO-ZW (Bron: Geopunt).....	23
Figuur 15: Projectgebied weergegeven op de Tertiair Geologische Kaart (Bron: Geopunt). ..	24
Figuur 16: Projectgebied weergegeven op de Quartair Geologische Kaart (Bron: Geopunt). ..	25
Figuur 17: Projectgebied weergegeven op de Bodemkaart (Bron: Geopunt).....	26
Figuur 18: Projectgebied weergegeven op het DHMV met aanduiding van de CAI-polygonen (Bron: Geopunt).....	28
Figuur 19: Projectgebied weergegeven op de Ferrariskaart, 1771-1777 (Bron: Geopunt).....	36
Figuur 20: Projectgebied weergegeven op de Atlas der Buurtwegen, ca 1840 (Bron: Geopunt).	36
Figuur 21: Projectgebied weergegeven op de Popp-kaart, 1842-1879 (Bron: Geopunt).	37

Figuur 22: Projectgebied weergegeven op de Topografische kaart van Vandermaelen, 1846-1854 (Bron: Geopunt).....	37
Figuur 23: Projectgebied weergegeven op de Topografische kaart van België, 1884 (Bron: Cartesius, NGI).....	38
Figuur 24: Projectgebied weergegeven op de Topografische kaart van België, 1911-1949 (Bron: Cartesius, NGI).....	38
Figuur 25: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, kleinschalig, zomeropnamen, 1971 (Bron: Geopunt).....	39
Figuur 26: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, kleinschalig, zomeropnamen, 1971 (Bron: Geopunt).....	40
Figuur 27: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, kleinschalig, zomeropnamen, 1979-1990 (Bron: Geopunt).....	40
Figuur 28: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2000-2003 (Bron: Geopunt).....	41
Figuur 29: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2008-2011 (Bron: Geopunt).....	41
Figuur 30: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2019 (Bron: Geopunt).....	42

TABELLENLIJST

Tabel 1: Administratieve gegevens: De administratieve gegevens identificeren de actoren die betrokken zijn bij het vooronderzoek en de locatie van het vooronderzoek.....7

Tabel 2: Overzicht van de aardwetenschappelijke gegevens.....19

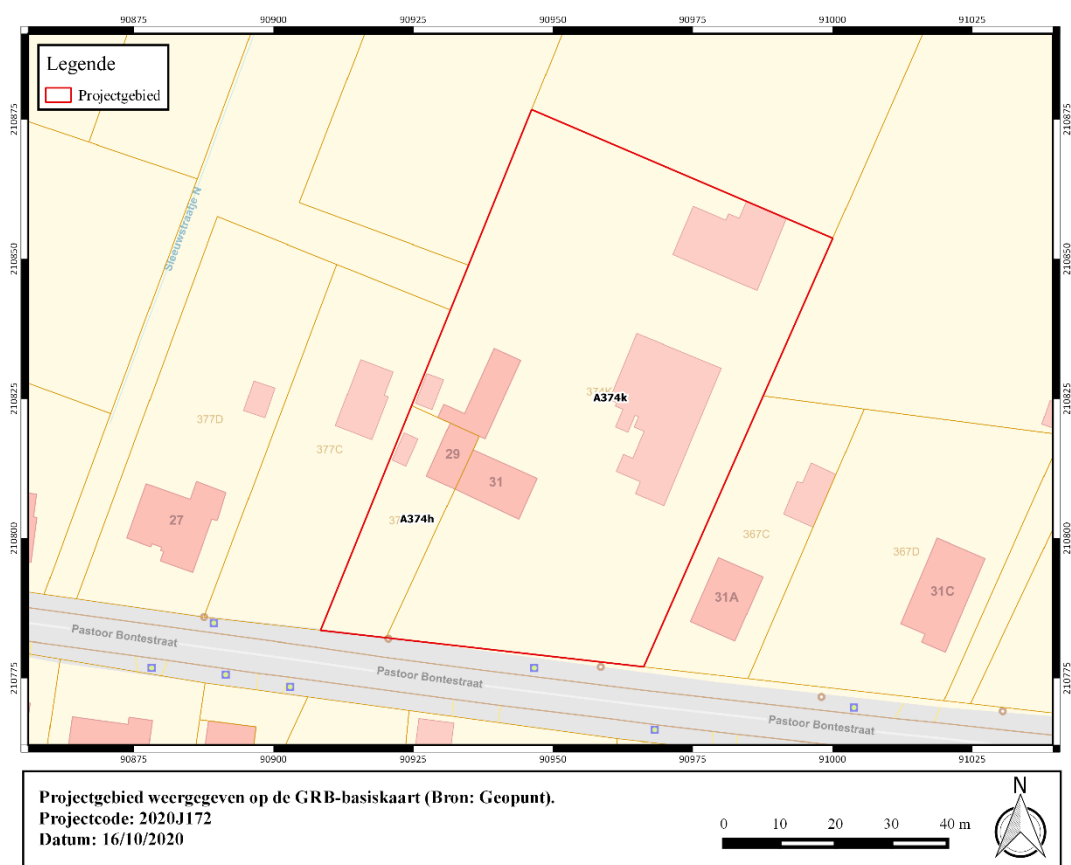
1 Resultaten van het bureauonderzoek

1.1 Administratieve gegevens

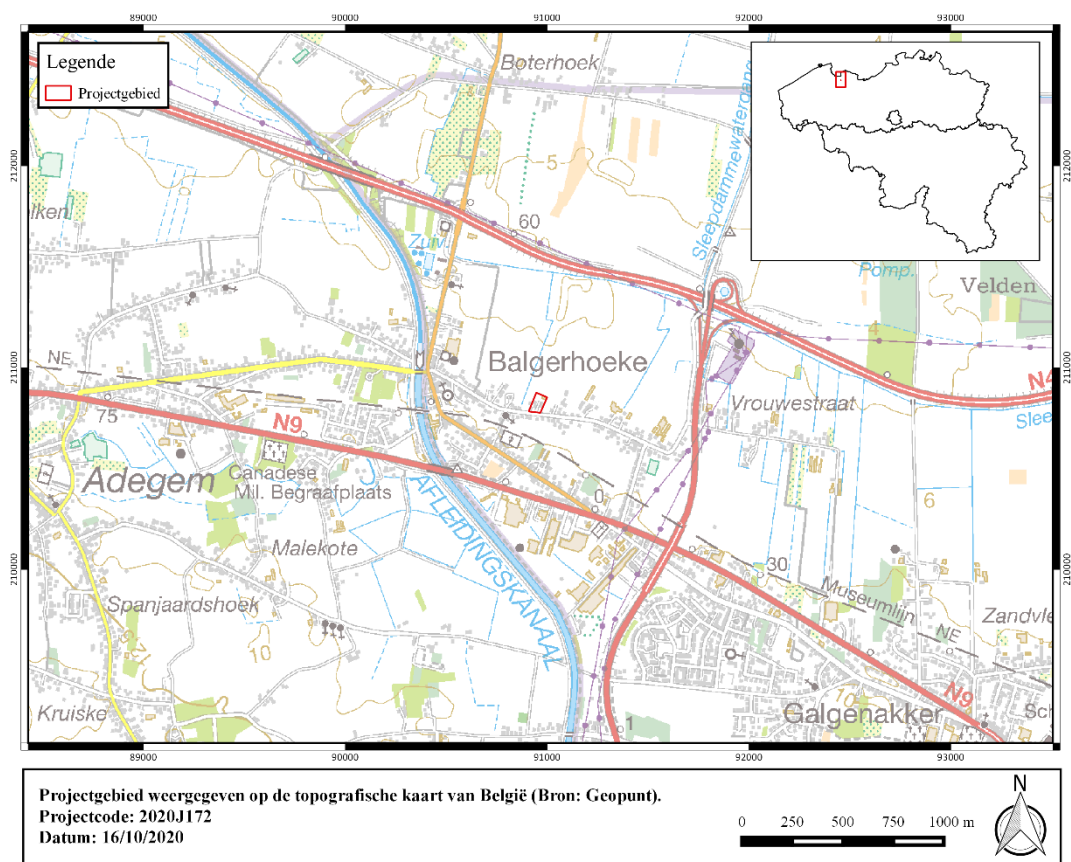
Tabel 1: Administratieve gegevens: De administratieve gegevens identificeren de actoren die betrokken zijn bij het vooronderzoek en de locatie van het vooronderzoek.

a) De locatie van het vooronderzoek met vermelding van:	Provincie	Oost-Vlaanderen
	Gemeente	Eeklo
	Deelgemeente	/
	Postcode	9900
	Adres	Pastoor Bontestraat 29-31 9900 Eeklo
	Toponiem	Pastoor Bontestraat 29-31
	Bounding box (Lambertcoördinaten)	$X_{\min} = 90870$ $Y_{\min} = 210773$ $X_{\max} = 91025$ $Y_{\max} = 210881$
b) Het kadasterperceel met vermelding van gemeente, afdeling, sectie, perceelsnummer of -nummers en kaartje	Eeklo, Afdeling 1, Sectie A, nr's: 374h, 374k Figuur 1	
c) Een topografische kaart van het onderzochte gebied waarvan de schaal afgestemd is op de grootte van het projectgebied	Figuur 2	
d) Alle betrokken actoren en specialisten	Julie Deryckere (archeoloog) Aaron Willaert (historicus)	
e) Personen buiten het project die geraadpleegd of betrokken werden voor algemene wetenschappelijke advisering	/	

Figuur 1: Projectgebied weergegeven op de GRB-basiskaart (Bron: Geopunt).

Figuur 2: Projectgebied weergegeven op de topografische kaart van België (Bron: Geopunt).

1.2 Onderzoeksopdracht

1.2.1 Doelstelling

Het archeologisch vooronderzoek betracht altijd eerst door raadpleging van gekende en ontsloten informatiebronnen tijdens een bureauonderzoek eventueel aanwezig archeologisch erfgoed binnen het onderzoeksgebied te inventariseren, waarderen en veiligstellen.

1.2.2 Onderzoeksvragen

Voor het bureauonderzoek zijn volgende onderzoeksvragen te formuleren:

- Hoe is de aardkundige opbouw van het onderzoeksgebied?
- Welke processen van bodemvorming zijn bekend?
- Welke geomorfologische processen zijn te bekend?
- Welke aardkundige eenheden zijn archeologisch relevant en wat is hun diepteligging?
- Zijn er archeologische resten bekend binnen de grenzen van het plangebied?
- Welke is de aard en ouderdom van bekende archeologische resten?
- Welke is de conserveringsgraad en gaafheid van bekende archeologische resten?
- Wat is de invloed van de toekomstige inrichting op eventueel aanwezige archeologische resten?

1.2.3 Juridische context

Het onderzoeksterrein situeert zich volgens het gewestplan deels in een zone bestemd als woongebied met landelijk karakter en deels binnen agrarisch gebied. Het onderzoeksterrein situeert zich noch binnen een vastgestelde archeologische zone, noch binnen een archeologische site, noch binnen een zone waar geen archeologie te verwachten valt. Deze archeologienota wordt opgemaakt naar aanleiding van een geplande verkavelingsvergunningsaanvraag waarbij de totale oppervlakte van de ingreep in de bodem 1000 m² of meer beslaat en de totale oppervlakte van de kadastrale percelen waarop de aanvraag betrekking heeft 3000 m² of meer bedraagt.

De oppervlakte van het plangebied in kwestie bedraagt ca. 5303 m²; vandaar is men verplicht een bekrachtigde archeologienota toe te voegen aan de vergunningsaanvraag.

1.2.4 Randvoorwaarden

Voor het bureauonderzoek worden enkel toegankelijke en beschikbare bronnen gebruikt.

Een archeologisch vooronderzoek met ingreep in de bodem is momenteel onmogelijk voorafgaand aan het aanvragen van de verkavelingsvergunningsaanvraag. Het plangebied is op heden nog bebouwd. Deze bebouwing dient eerst verwijderd te worden conform de sloopvoorwaarden opgenomen in het Programma van Maatregelen.

Daarom wordt geopteerd voor de uitzonderingsprocedure waarbij een nota wordt aangeleverd op basis van een bureauonderzoek. In dit bureauonderzoek wordt nagegaan of er op het projectgebied een uitgesteld vooronderzoek met ingreep in de bodem noodzakelijk is en of (gedeeltelijke) vrijgave mogelijk is.

1.2.5 Archeologische voorkennis van het terrein

Binnen de grenzen van projectgebied in de Pastoor Bontestraat werd in het verleden geen archeologisch onderzoek uitgevoerd.

In de omgeving zijn wel enkele archeologische vindplaatsen gekend (cfr. infra).

1.3 Werkwijze en strategie

1.3.1 Methode

In de praktijk resulteert het bureauonderzoek in een inschatting van het archeologisch potentieel van een onderzoeksgebied. Het archeologisch potentieel drukt een verwachting uit ten aanzien van voorkomen, aard, gaafheid en conservering van de archeologische resten in de ondergrond van de planlocatie. Het archeologisch potentieel is gebaseerd op vier variabelen: fysisch-geografische situatie, bekende archeologische vindplaatsen, archeologische indicatoren en verstoringshistoriek.

Pas na de vaststelling van het archeologisch potentieel kunnen onderbouwde inschattingen worden gemaakt over de planeffecten op eventueel archeologisch erfgoed.

1.3.2 Fysisch geografische situatie

Geologische, geomorfologische en bodemkundige data informeren over de genese van het landschap in het plangebied, de bodemopbouw en de ligging en de stratigrafische positie van sedimenten waarin archeologische fenomenen kunnen voorkomen. Een aantal (prehistorische) vindplaatstypen kunnen bovendien uitgesproken gekoppeld worden aan specifiek aanwijsbare landschapsvormen.

De aardkundige data laten ook toe om een verwachting te formuleren ten aanzien van de verschijningsvorm, d.i. de conserveringsgraad en gaafheid van het archeologische erfgoed.

Volgende informatiebronnen werden geconsulteerd t.b.v. een eerste aardkundige analyse:

- Tertiair en Quartair geologische kaart van Vlaanderen
- Toelichting bij de Quartair geologische kaart van Vlaanderen
- Bodemkaart van Vlaanderen
- Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen
- Hydrografische kaart van Vlaanderen
- Bodemerosie kaart

1.3.3 Historische context en bekende archeologie

Beschikbare historische en toponymische kennis over woonplaatsen (buurtschap, gehucht, dorp, stad) in en nabij het onderzoeksgebied kan een zinvol kader bieden om de betekenis van bekende archeologische vindplaatsen te evalueren.

Om een overzicht te krijgen van de bekende archeologische vindplaatsen binnen het onderzoeksgebied werd de Centrale Archeologische Inventaris van Agentschap Onroerend Erfgoed¹ geraadpleegd en is lokaal geïnformeerd naar recent onderzoek.

1.3.4 Archeologische indicatoren

Archeologische indicatoren omvatten diverse datacategorieën zoals resultaten van non-intrusieve archeologische prospectietechnieken (bijvoorbeeld vondstmeldingen van metaaldetectie), toevallige vondsten bij niet-archeologische graafwerken, maar vooral ook historisch-cartografische, iconografische data en fotocollecties. Ze vormen fysiek aanwijsbare

¹ <https://cai.onroerenderfgoed.be/>

fenomenen die een aanwijzing kunnen zijn voor de aanwezigheid, ter plaatse of in de nabijheid, van archeologische sites.

Archeologische indicatoren zijn gezocht in de Centrale Archeologische Inventaris van het Agentschap Onroerend Erfgoed en in ontsloten cartografische bronnen.

1.3.5 Verstoringshistoriek

De verstoringsgraad van het onderzoeksgebied bepaalt in belangrijke mate de te verwachten gaafheid en bewaringsgraad van eventueel aanwezig archeologische bodemarchief. Om een correcte inschatting van de verstoring van de bodem te kunnen maken kunnen allerhande bronnen van pas komen. Zo kan mondelinge informatie van vroegere gebruikers of bewoners, beschikbare plannen van (verdwenen) constructies, verslagen van bodemonderzoeken en saneringen of informatie over delfstoffenwinning relevante informatie bieden.

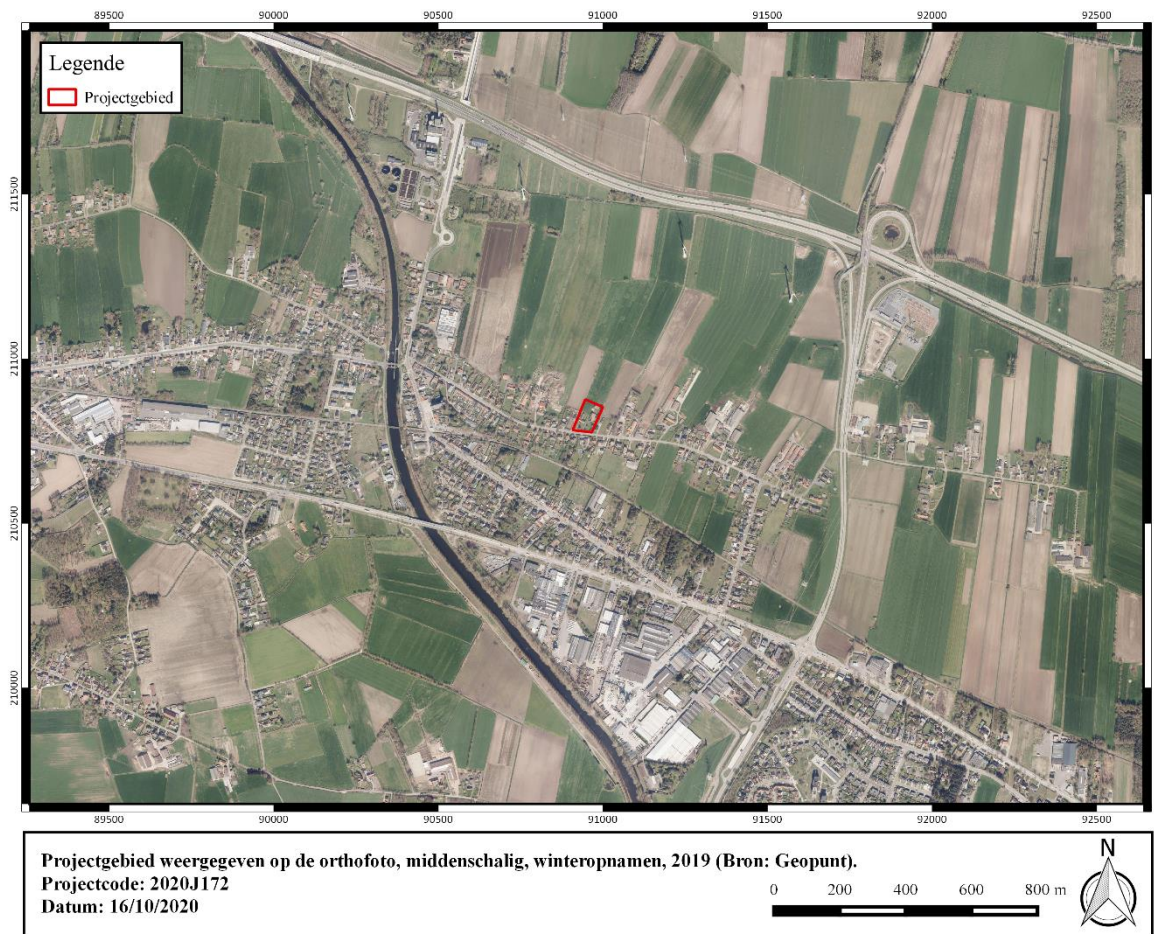
Aanvullende informatie over recent historisch landgebruik is afkomstig van geraadpleegde luchtopnames vanaf 1971.²

² <http://www.geopunt.be/>

1.3.6 Introductie tot het projectgebied

1.3.6.1 Ruimtelijke situering

Het plangebied is gelegen te Eeklo in de provincie Oost-Vlaanderen. Het terrein situeert zich langs de Pastoor Bontestraat ten noordwesten van het centrum in de richting van buurgemeente Maldegem. Ca. 170 m ten zuiden van het projectgebied bevindt zich de spoorweg Maldegem-Eeklo. Ca. 700 m ten noorden van het terrein is de N49 te situeren met op 1 km van het projectgebied de op- en afrit Eeklo. Het projectgebied bevindt zich op 600 m van het afleidingskanaal van de Leie, dat tevens de grens vormt tussen Eeklo en Maldegem. De afstanden tot het centrum van deze gemeenten bedraagt respectievelijk 3,6 en 5,5 km.

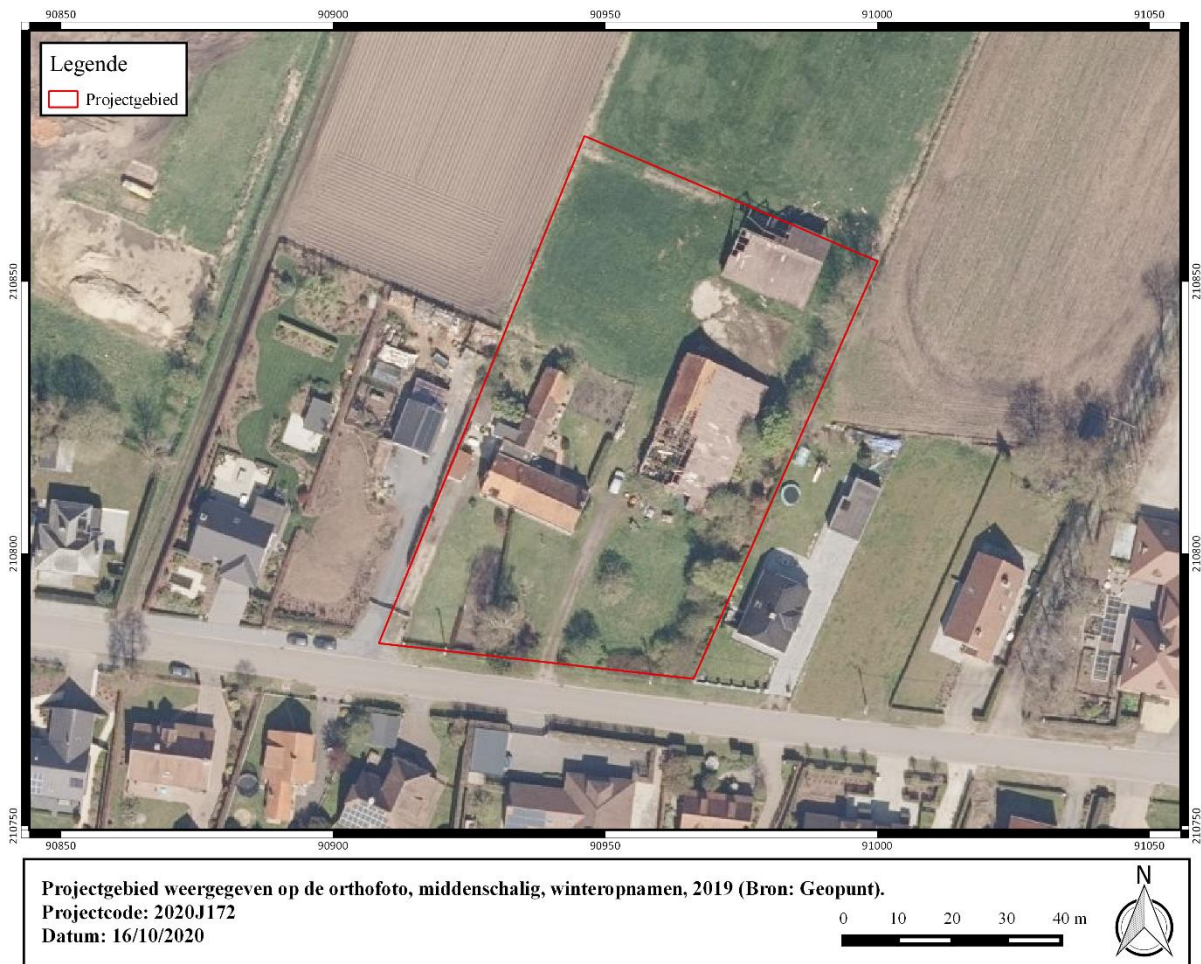
Figuur 3: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2019 (Bron: Geopunt).

1.3.6.2 Geplande werken

1.3.6.2.1 Bestaande toestand

De totale oppervlakte van het plangebied bedraagt 5303 m². Op heden is ca. 872 m² van het terrein bebouwd. Het betreft een hoeve met woongebouw en verschillende bijgebouwen. Bijkomend is ca. 362 m² van het terrein verhard. Het overige deel van het plangebied bestaat uit akkerland en een tuin waarbij twee opritten in kiezelstenen aanwezig zijn.

Figuur 4: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2019 (Bron: Geopunt).

1.3.6.2.2 Ontworpen toestand

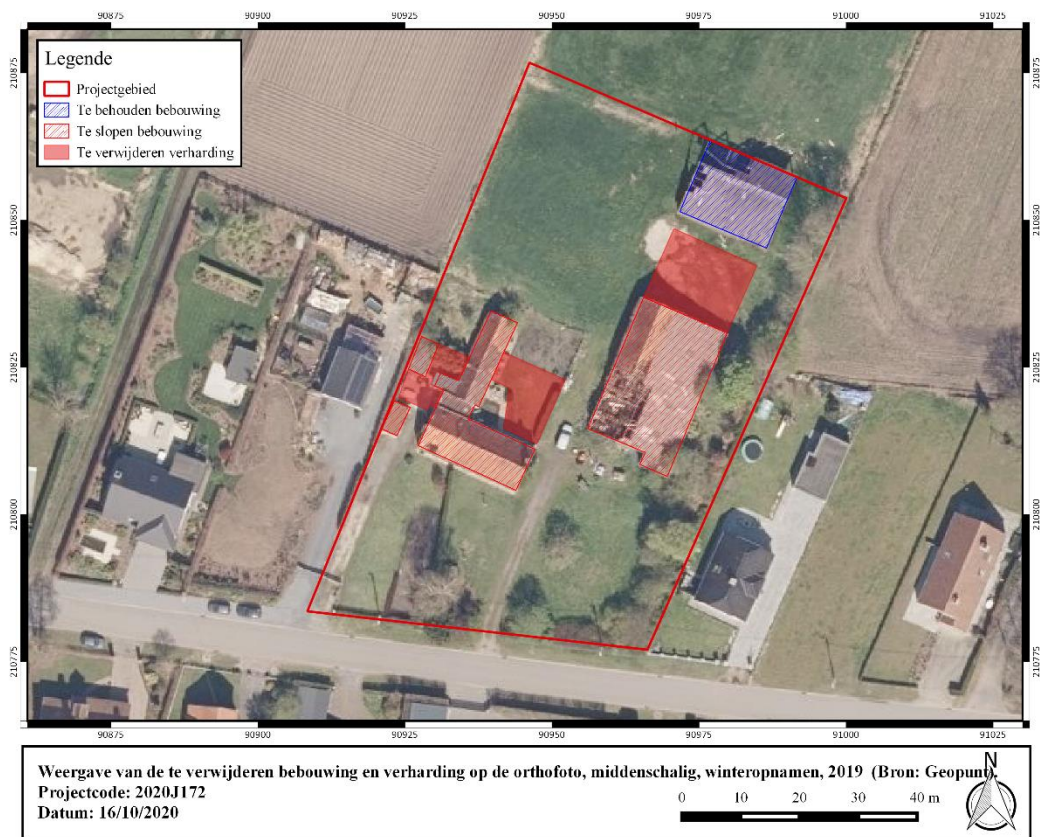
Op het terrein zal een verkaveling worden gerealiseerd bestaande uit 4 loten. In eerste instantie zal het grootste gedeelte van de bestaande bebouwing (ca. 661 m²) gesloopt worden. Enkel het achterste gebouw met een oppervlakte van ca. 211 m² blijft behouden. De huidige bebouwing is niet onderkelderd. Daarnaast wordt de omliggende verharding verwijderd. Tevens zullen verschillende bomen langs de straatzijde en tegen de te slopen bebouwing gerooid worden. De bomenrij langs de oostelijke zijde van het terrein, ten oosten van het te slopen gebouw, blijft echter behouden.

Het terrein kan opgedeeld worden in twee zones, een zone langs de straatzijde (woongebied met landelijk karakter) en een zone achteraan (landbouwgebied). De zone achteraan, lot B genaamd, bezit een oppervlakte van 2342 m². Deze zone zal na de sloop van het ene bijgebouw en de uitbraak van de verharding geen verdere veranderingen ondergaan. Het terrein zal blijven dienst doen als weiland. Wel zal nieuw gras worden ingezaaid. Het te behouden bijgebouw bevindt zich binnen deze zone. Dit gebouw doet dienst als een beschuttingsplaats voor vee. Deze zone zal mogelijk ook fungeren als werfzone. Voor deze zone dient een bodemingreep gerekend te worden van ca. 30 cm-mv, met uitzondering van het te behouden gebouw.

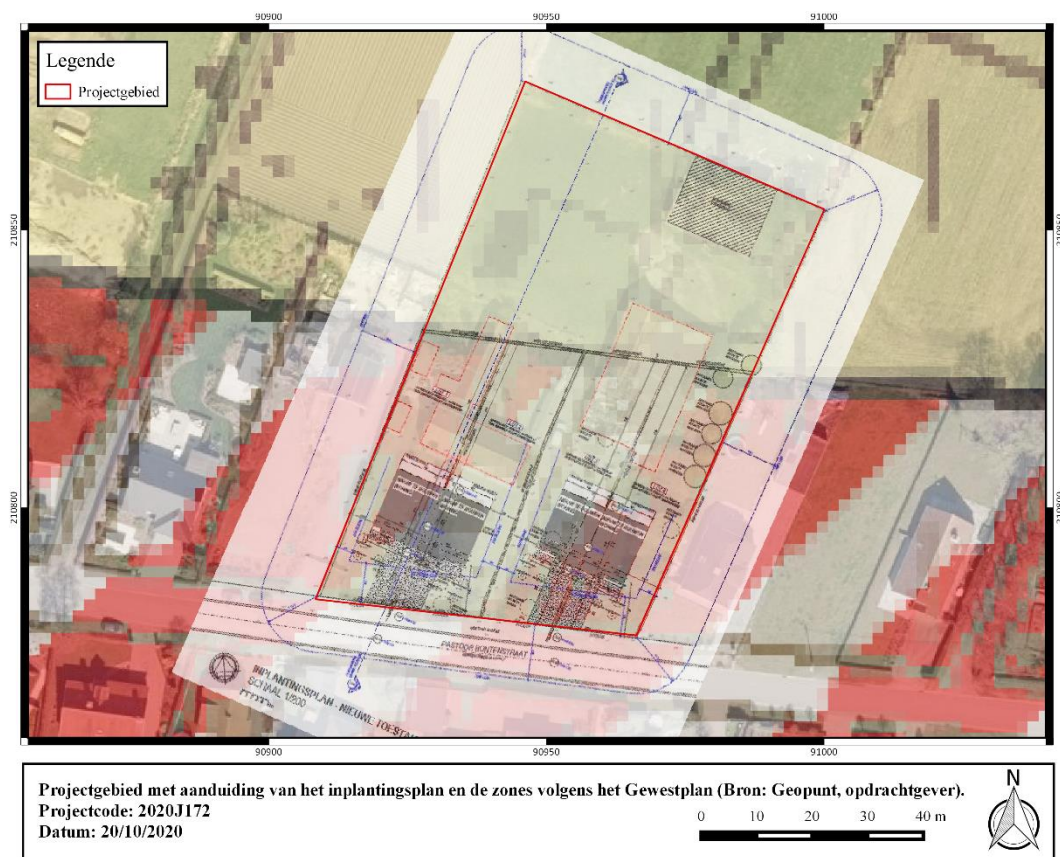
De zone langs de straatzijde (ca. 2960,86 m²) wordt verder onderverdeeld in lot 1, 2, 3 en 4 met een respectievelijke oppervlakte van 736,84 m², 720,20 m², 739,28 m², en 764,54 m². Hier zullen 4 halfopen bebouwingen opgetrokken worden. De twee gebouwblokken bezitten een oppervlakte van ca. 211 en 195 m². Deze gebouwen zullen gefundeerd worden door middel van sleuffunderingen tot op vorstvrije diepte. Langs de voorzijde worden telkens twee opritten voorzien in Dolomiet. Langs de achterzijde wordt een terras in tegels aangelegd. Het overige gedeelte van het terrein zal ingericht worden als tuin. Bij elk van de huizen zal een regenwaterput, een septische put en een infiltratieput voorzien worden.

Het lijkt geen twijfel dat de geplande werken ter hoogte van deze 4 loten, het hiermee gepaard gaande werfverkeer en werfinrichting én de ingrepen in de individuele kavels het potentieel archeologisch niveau over deze zone van 2960,86 m² bedreigen. Bijgevolg wordt ter hoogte van deze zone uitgegaan van een integrale verstoring van het terrein.

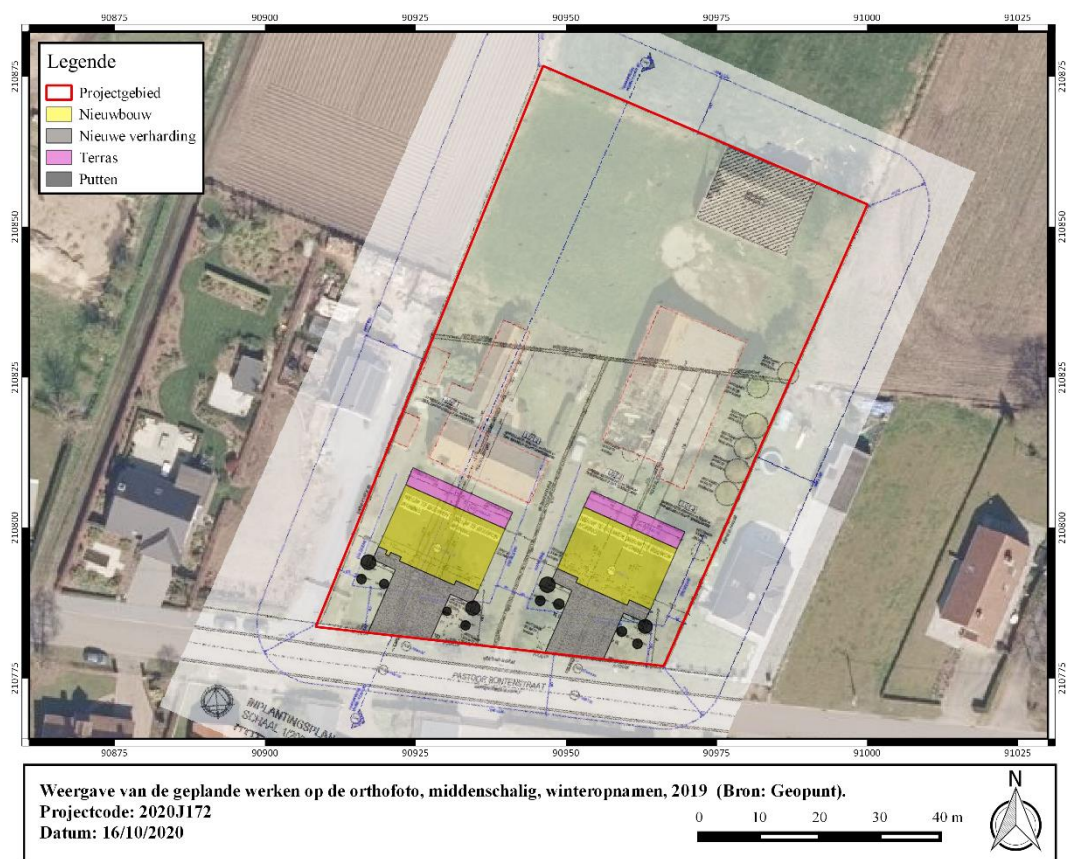

Figuur 5: Te verwijderen bebouwing en verharding weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2019 (Bron: Geopunt).

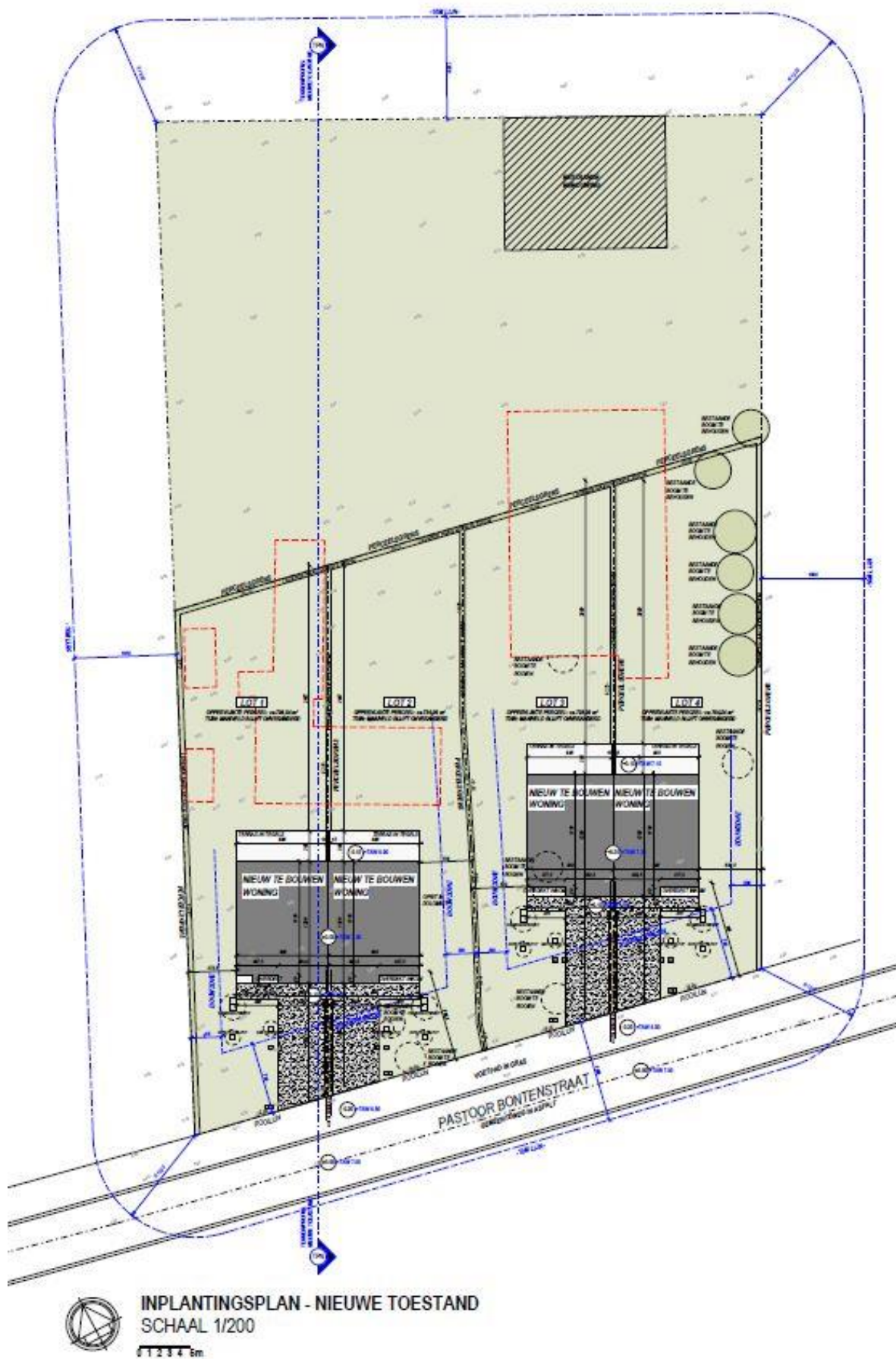

Figuur 6: Projectgebied met aanduiding van het inplantingsplan en de zones volgens het Gewestplan (Bron: Geopunt, opdrachtgever).

Figuur 7: Weergave van de geplande werken op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2019 (Bron: Geopunt, opdrachtgever).

Figuur 8: Inplantingsplan (Bron: Opdrachtgever)

1.4 Assessmentrapport

Het assessmentrapport omvat alle relevante gegevens die over het projectgebied verzameld kunnen worden uit toegankelijke literatuur en kaartmateriaal, die bijdragen tot het gefundeerd inschatten van het archeologisch potentieel van het plangebied. Om dit laatste te bereiken worden de verzamelde gegevens met elkaar vergeleken, geconfronteerd en samengelegd. Dit rapport heeft als doel het plangebied binnen zijn archeologisch en landschappelijk kader te plaatsen, rekening houdend met de geplande bodemingrepen. De studie maakt gebruik van verschillende datasets, waarbij het uitgangspunt steeds het ontwerpplan van de toekomstige bodemingrepen is. Dit ontwerpplan wordt telkens geprojecteerd op de geologische, bodemkundige en historische kaarten. Alle kaartmateriaal werd vervaardigd met behulp van QGIS, een geografisch informatiesysteem.

Op basis van deze assessment van het projectgebied kan een gegronde argumentatie opgesteld worden over de noodzaak en het nut van al dan niet verder te nemen archeologische maatregelen, die uiteengezet worden in deel 2: het programma van maatregelen.

1.4.1 Fysisch geografische en geologische situatie

Tabel 2: Overzicht van de aardwetenschappelijke gegevens.

<i>Bron</i>	<i>Informatie</i>
Landschappelijke situering	Zandstreek binnen de Vlaamse Vallei
Tertiair	Lid van Ussel (Formatie van Maldegem)
Quartaair	Type 16
Bodemtypes	OB, Zcm en ZcP
Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen	6,6 naar 7,1 m TAW
Hydrografie	Bekken van de Brugse Polders met deelbekken van de Meetjeslandse polders

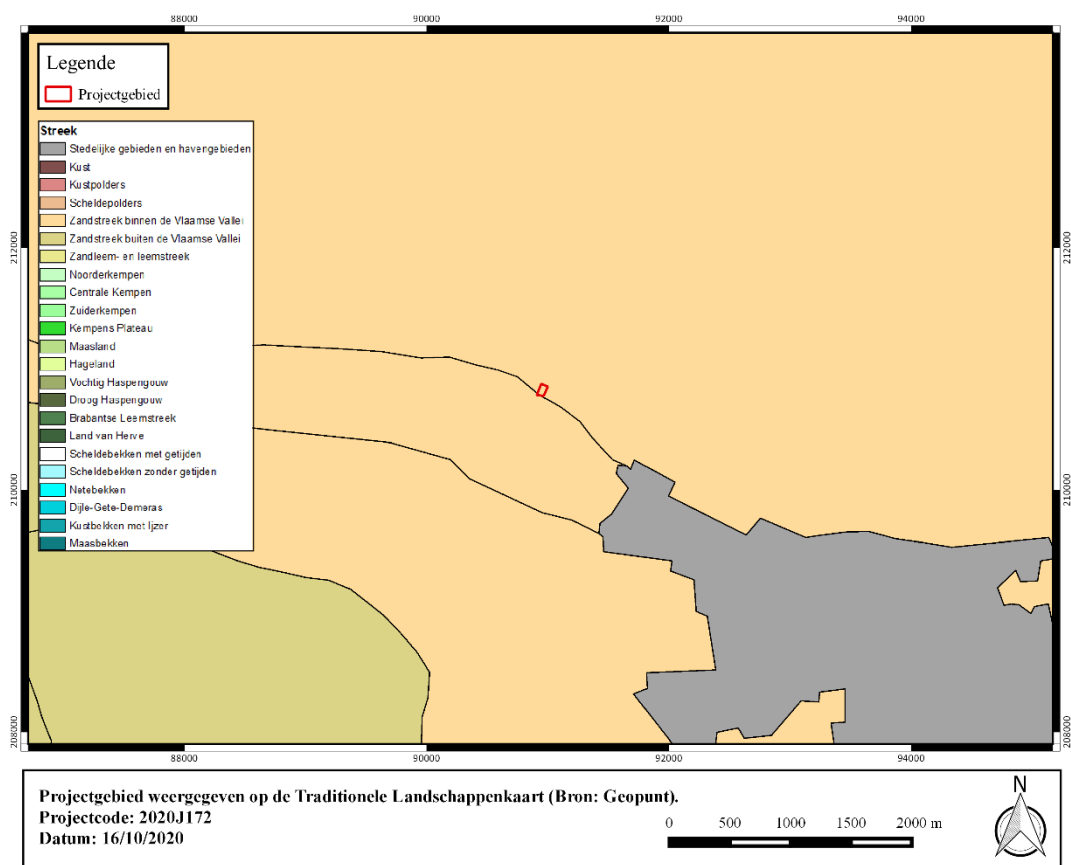

1.4.1.1 Landschappelijke situering

Het plangebied is gelegen in de Zandstreek binnen de Vlaamse Vallei. Het terrein situeert zich op de overgang van de dekzandrug van Maldegem Stekene richting het vlakke polderlandschap ten noorden van Eeklo.

Het gebied watert af in noordelijke richting vanaf de zandrug naar de polders ten noorden van Eeklo. Het vlaklandschap van Eeklo kent algemeen een sterk antropogeen beïnvloed drainagepatroon. Hydrografisch is het plangebied gelegen binnen het bekken van de Brugse Polders, deelbekken Meetjeslandse polders.

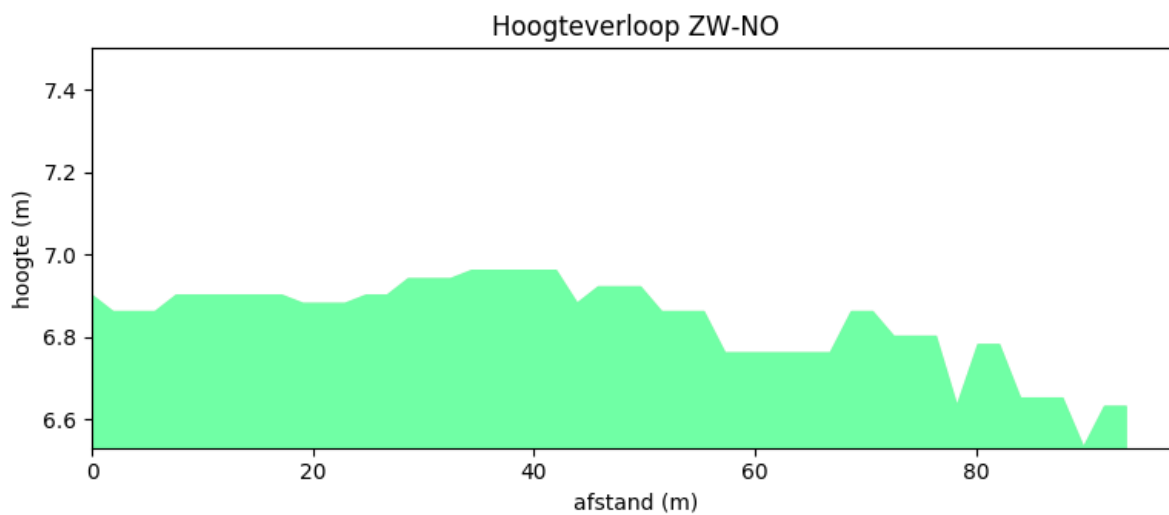
Op het lokaal hoogtemodel is te zien dat het hoogteverloop binnen het plangebied varieert tussen de 6,6 en 7.1 m TAW. Het terrein helt licht af in noordelijke richting.

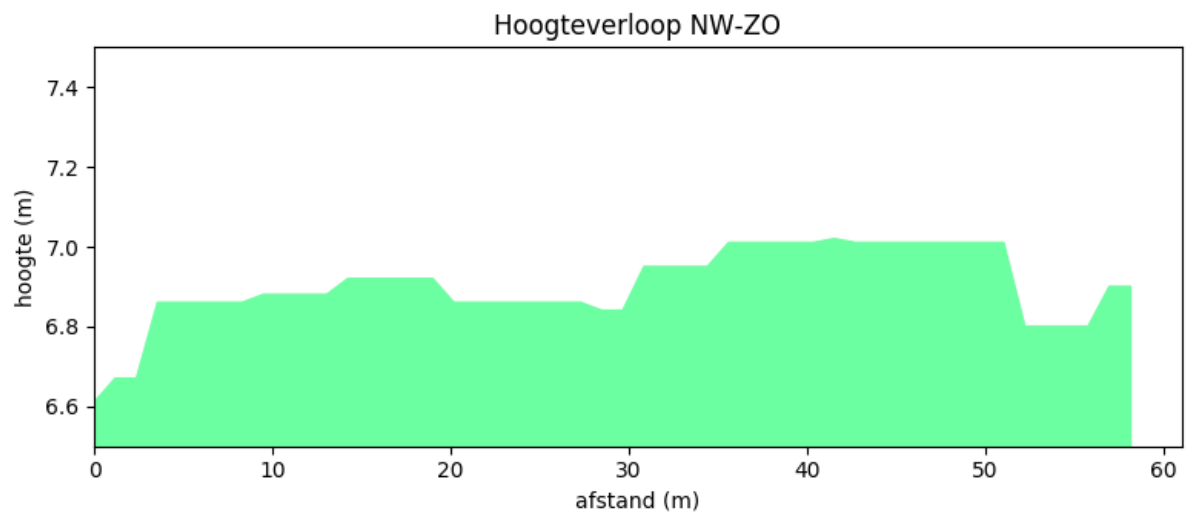
Figuur 9: Projectgebied weergegeven op de Traditionele Landschappenkaart (Bron: Geopunt).

Figuur 12: Projectgebied weergegeven op het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (Bron: Geopunt).

Figuur 13: Hoogteverloop, ZW-NO (Bron: Geopunt).

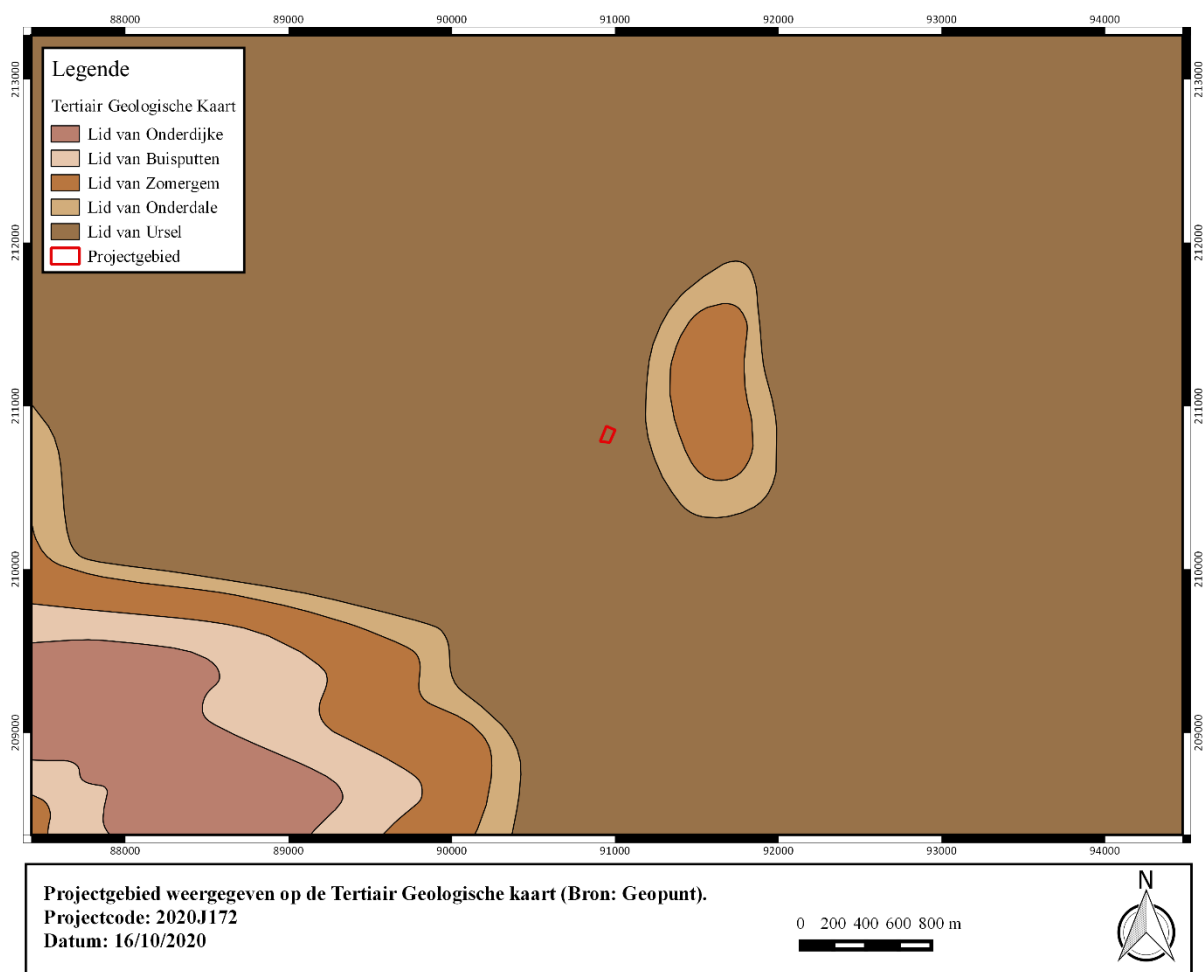
Figuur 14: Hoogteverloop, NO-ZW (Bron: Geopunt).

1.4.1.2 Tertiaire lithostratigrafie

Ter hoogte van het projectgebied wordt de **Formatie van Maldegem** aangetroffen in de ondergrond. Deze formatie is een mariene afzetting die bestaat uit een afwisseling van zanden en kleien met geleidelijke overgangen. Deze sedimenten zijn onder invloed van eustatische zeespiegelschommelingen afgezet tijdens het Bartonian (Midden-Eoceen, 41,2 - 37,8 Ma). De formatie is opgedeeld in een zevental leden; van jong naar oud: Lid van Onderdijke, Lid van Buisputten, Lid van Zomergem, Lid van Onderdale, Lid van Ursel, Lid van Asse en Lid van Wemmel.

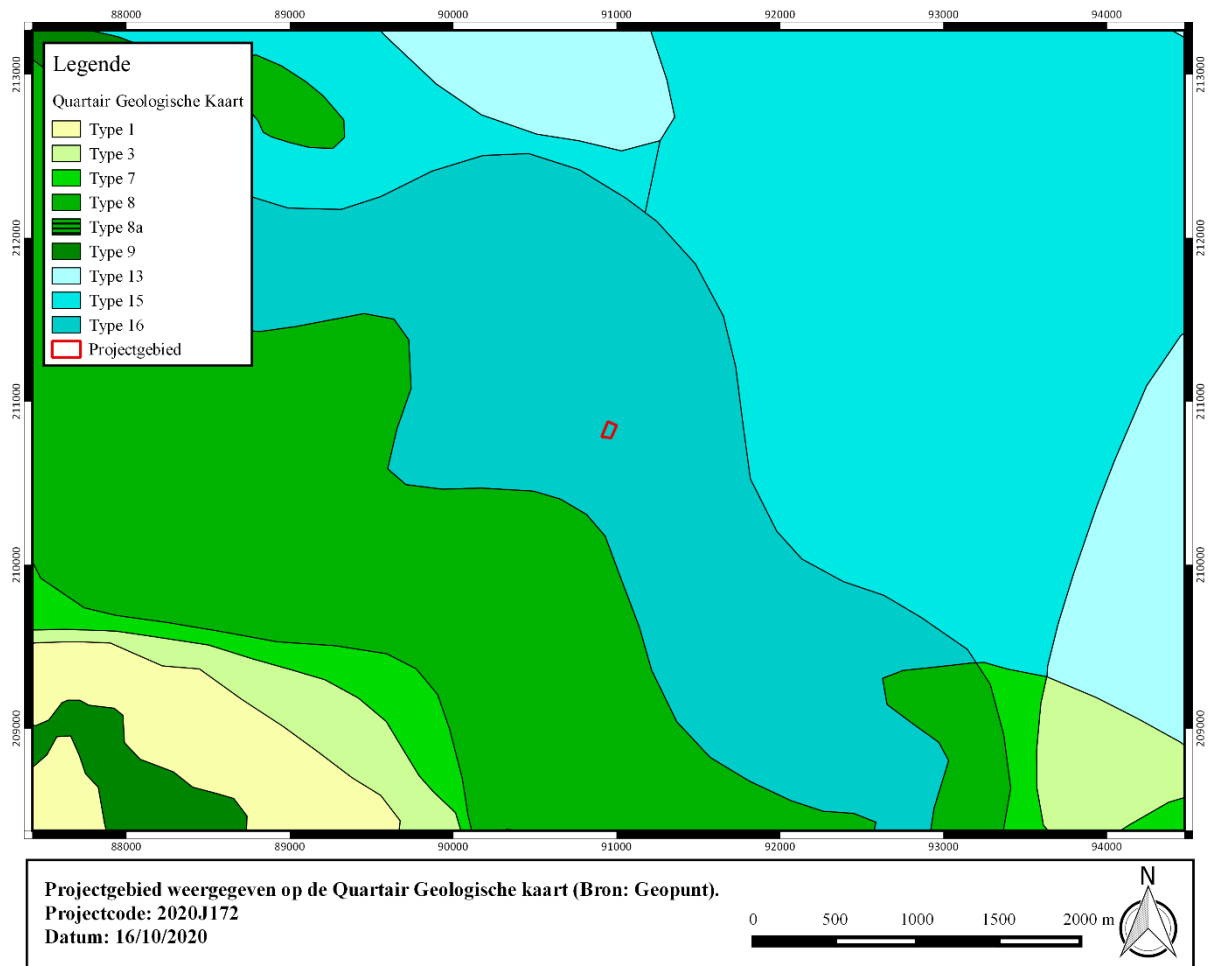
Het **Lid van Ursel**, waarbinnen het projectgebied gelegen is, is een homogene grijsblauwe zware klei die niet kalk- of fossielhoudend is. De klei wordt lokaal uitgebaat voor de baksteenindustrie.

Figuur 15: Projectgebied weergegeven op de Tertiair Geologische Kaart (Bron: Geopunt).

1.4.1.3 Quartaire lithostratigrafie

Het projectgebied is gelegen in het **Quartair Type 16**. Het Quartair Type 16 bestaat uit een basis van fluviatiele afzettingen van het Saaliaan (Midden-Pleistoceen), gevolgd door fluviatiele afzettingen van het Eemiaan (Laat-Pleistoceen) of getijdenafzettingen (mariene en estuariene) van het Eemiaan (Laat-Pleistoceen). Op deze afzettingen zijn fluviatiele afzettingen van het Weichseliaan (Laat-Pleistoceen) aanwezig. De top bestaat uit eolische afzettingen (zand tot silt) van het Weichseliaan (Laat-Pleistoceen) tot mogelijk Vroeg-Holoceen en eventuele hellingsafzettingen van het Quartair. Dit afzettingspakket kan echter mogelijk afwezig zijn.

Figuur 16: Projectgebied weergegeven op de Quartair Geologische Kaart (Bron: Geopunt).

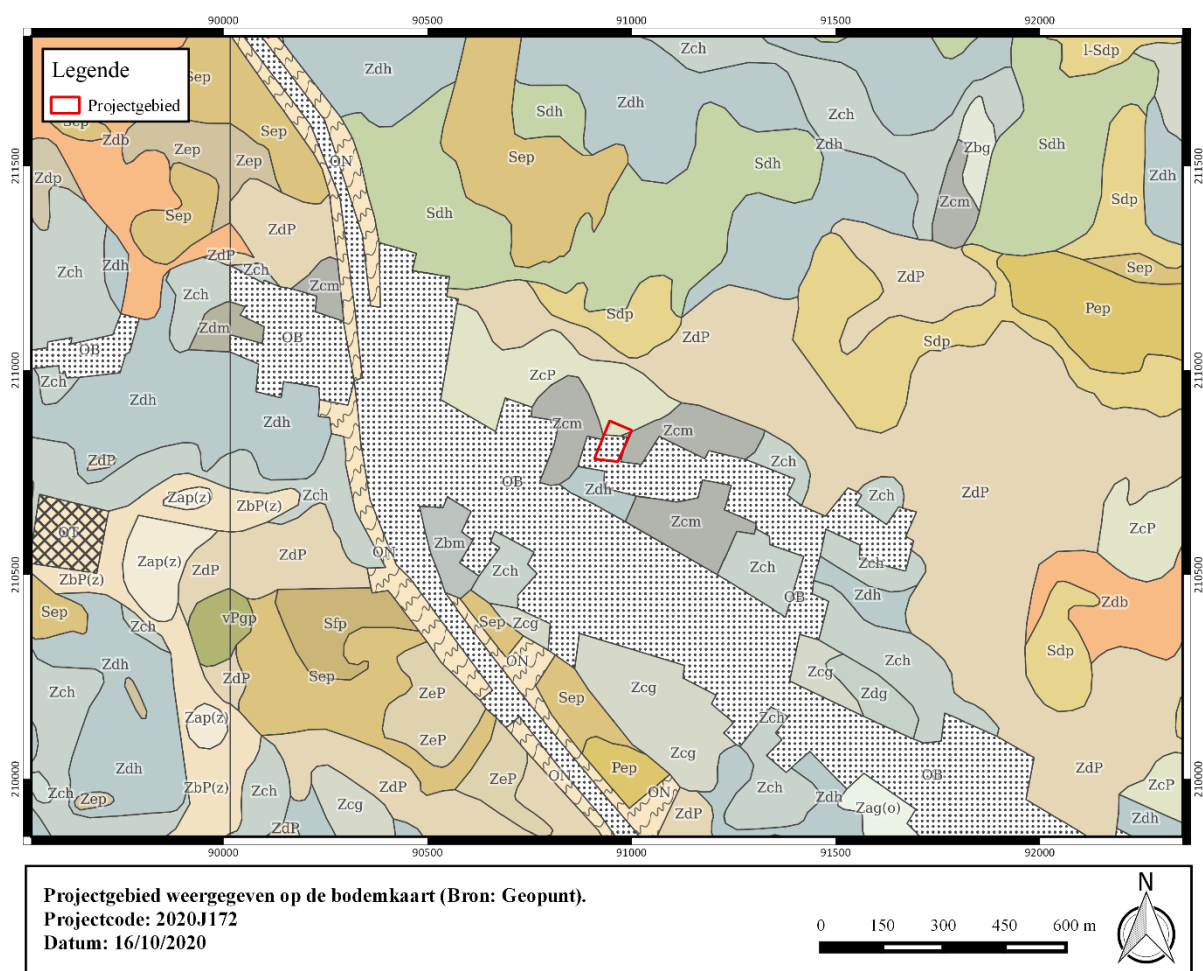
1.4.1.4 Bodenvormingsprozessen

Het projectgebied situeert zich ter hoogte van de bodemtypes OB, Zcm en ZcP. De bodemkaart geeft ter hoogte van het onderzoeksgebied dus een matig droge zandbodem weer waar lokaal nog een plaggendek bewaard kan zijn. Mogelijk heeft een aanwezig plaggendek een gunstig effect gehad op de bewaringscondities m.b.t. artefactensites.

Het bodemtype **OB** is een kunstmatig bodemtype waarbij de natuurlijke bodem sterk verstoord kan zijn door de aanwezige verharding of bebouwing. Hierdoor is het niet altijd mogelijk de natuurlijke bodem te herkennen.

Het bodemtype **Zcm** is een matig droge zandbodem met dikke antropogene humus A horizont. Afhankelijk van de kleur van de plaggen werden de bodems onderscheiden in bruine of grijze plaggen. Onder het plaggendek zijn vaak overblijfselen van een verbrokkelde Podzol B horizont aanwezig. Roestverschijnselen komen voor tussen 60 en 90 cm.

Het bodemtype **ZcP** is een matig droge zandbodem zonder profiel of met onbepaald profiel. De roestverschijnselen komen voor tussen 60 en 90 cm.

Figuur 17: Projectgebied weergegeven op de Bodemkaart (Bron: Geopunt).

1.4.2 Historische en archeologische voorkennis

1.4.2.1 Historische context en bekende archeologische vindplaatsen³

Het plangebied is gelegen langs de dekzandrug tussen Maldegem en Eeklo die zich aftekent binnen een laaggelegen nat gebied. De hoger gelegen zandrug tussen Eeklo en Maldegem moet een zekere aantrekkingskracht gehad hebben op jager-verzamelaars en vroege landbouwers.

Het ontbreken van oudere sporen in Eeklo in het algemeen kan mogelijk te wijten zijn aan veenontginning. Zowel ten noorden als ten zuiden van Eeklo is het voorkomen van veengebieden, waarvan het veen werd afgegraven tussen de 12e en de 14e eeuw om als brandstof te worden gebruikt, door historici onderzocht. Enerzijds is hierbij gesteund op geschreven historische bronnen, anderzijds op toponiemen waarin ‘moer’ voorkomt. Het voorkomen van een aantal moer-toponiemen in de regio van Eeklo doet vermoeden dat een uitgestrekt areaal tussen Eeklo en Aardenberg een veengebied betrof dat systematisch werd geëxploiteerd. Hetgeen achterbleef was een woestenij van zandgronden die pas na ontwatering en de aanleg van afvoergrachten in de 13e eeuw in cultuur kon worden gebracht.

Bij de economische ontwikkeling van het gebied speelden verschillende religieuze instellingen zoals de Gentse Sint-Pieters- en Sint-Baafsabdijen en het Sint-Janshospitaal van Brugge een belangrijke rol. Hiervan getuigen enkele laatmiddeleeuwse pachthoeven die in de 13de eeuw opgericht werden, zoals het Sint-Jansgoed en het Goed ter Moere, net ten noordwesten van de stadskern⁴. Eeklo ontvangt reeds in 1240 stadsrechten, waarna ze toebehoort aan de graven van Vlaanderen, die aldaar over een jachtdomein beschikten. Binnen het Graafschap Vlaanderen ressorteert Eeklo onder het Brugse Vrije en onderhoudt het handelscontacten met Gent. Vooral de lakenweverij zorgt ervoor dat de stad gedurende de middeleeuwen een aanzienlijk floreert. Via de stadskeure krijgt Eeklo eigen rechtspraak en wordt het grondgebied vastgelegd. Lembeke vormt een onderdeel van Eeklo tot 1626.

Eeklo heeft te lijden onder de godsdienstoorlogen gedurende de 16e en 17e eeuw. Geografisch situeert de stad zich op de frontlijn tussen het protestantse noorden en het katholieke zuiden wat leidt tot aanzienlijke vernielingen. Dit oorlogsgeweld resulteert in de volledige regio tot een demografische terugval.

Bij het relatieve herstel in de 18de eeuw wordt de draad van de textielnijverheid opnieuw opgenomen. Dit zal de basis vormen voor het industrialisatieproces dat zich voltrekt gedurende de 19de eeuw. Eeklo ontpopt zich tot administratieve en kerkelijke hoofdstad van het Meetjesland. Uit de 19de eeuw stammen de neo-gothische gebouwen en rijen van werkmanshuisjes, die thans nog steeds het straatbeeld mee bepalen. Eeklo kent tevens een bloeiende meubelindustrie tussen 1900 en 1970. Vanaf de jaren '90 wordt de agro-industrie belangrijk.

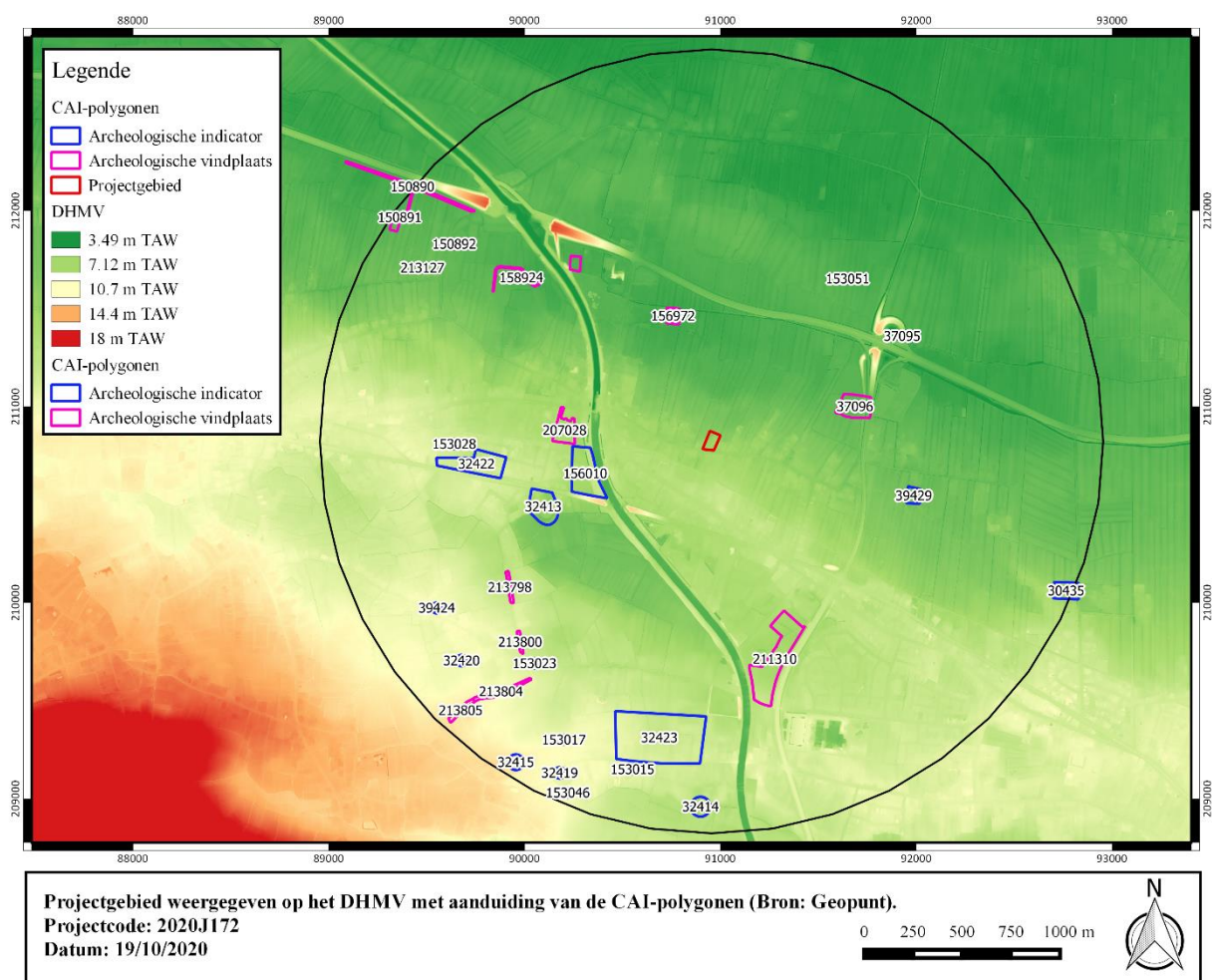
³ Agentschap Onroerend Erfgoed 2020: Historische stadskern van Eeklo [online] <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/300594> (Geraadpleegd op 19-10-2020)

⁴ DE POTTER F. & BROECKAERT J. 1973: *Geschiedenis van de Gemeenten der provincie Oost-Vlaanderen, Arrondissement Eeklo*, Gent; LAMPAERT L. 1967-1973: *De Geschiedenis van Eeklo*, Eeklo.; RYSERHOVE A. 1971: *Oud Eeklo, Appeltjes van het Meetjesland* 22, 310-395.

1.4.2.2 Overzicht van de gekende archeologische waarden

Binnen de grenzen van het onderzoeksgebied of omliggende percelen zijn geen archeologische vondsten of indicatoren gekend. Rondom het terrein zijn echter wel meerdere vindplaatsen en indicatoren opgenomen in de CAI. Onderzoek en toevalsvondsten wijzen op de aanwezigheid van mensen tijdens het mesolithicum. Daarnaast heeft onderzoek aangetoond dat de regio quasi doorlopend werd bewoond sinds de metaaltijden. Aan de Oude Staatsbaan, op het grondgebied van Maldegem, werd in 2013 een meerperiodensite onderzocht waar resten uit de metaaltijden, Romeinse periode en vroege en volle middeleeuwen in kaart werden gebracht. In de nabije omgeving zijn grote onderzoekscampagnes eerder schaars. Het merendeel van de gekende vindplaatsen betreft het aansnijden en registreren van enkele sporen, vaak zonder datering. Oppervlaktevondsten die zijn opgenomen in de CAI betreffen voornamelijk fragmenten Romeins aardewerk en bouw materiaal. In de regio zijn eveneens meerdere cirkelvormige structuren herkend door middel van luchtfotografische prospectie die mogelijk wijzen op de aanwezigheid van een grafmonument uit de vroege- tot midden-bronstijd.

Figuur 18: Projectgebied weergegeven op het DHMV met aanduiding van de CAI-polygonen (Bron: Geopunt).

I. Archeologische vindplaatsen

37095	Booronderzoek (2000) vroeg- tot midden- mesolithicum: 10-tal werktuigen: 4 microlieten, afgebroken klingschrabber en 5 geretoucheerde klingen en afslagen. Vermoedelijk een extractiekamp. Alle artefacten werden echter in de ploeglaag aangetroffen.
-------	--

	midden- tot laat-neolithicum: gepolijste afslag en afslag in mijnsilex Bron: Sergant J, Van der Haegen G. & Perdaen Y., 2001. Steentijdvondsten uit Eeklo, aansluitingscomplex N49-N43. In: De Kegel A., e.a., Monumentenzorg en Cultuurpatrimonium. Jaarverslag van de provincie Oost-Vlaanderen 2000, pp. 204-206.
37096	Opgraving (1999) 2e helft 13de eeuw – eind 14de eeuw: Hof ter Walle of Walleken. Lokaal ook ‘Oud Klooster’ genaamd. Bij de opgraving werd een 3,5 à 4 m brede gracht met drinkpoel aangetroffen. Site slechts gedeeltelijk opgegraven. De eigenlijke walgracht werd niet opgegraven. Vierkante walgracht met onderbreking langs de zuidzijde. Bron: De Clercq W. & S, Mortier 2002: Het Oudste Meetjesland: recente onderzoeksresultaten van archeologische opgravingen in Eeklo en Aalter, Appeltjes van het Meetjesland, nr,53, pp, 257-284
150890	Opgraving (2010) Onbepaald: verschillende kuilen en sporen Bron: Ryssaert C. & Boncquet T., 2010. Archeologisch onderzoek Maldegem: Windmolenpark, onuitgegeven rapport.
150891	Opgraving (2010) Onbepaald: verschillende niet-gedateerde kuilen en sporen Bron: Ryssaert C. & Boncquet T., 2010. Archeologisch onderzoek Maldegem: Windmolenpark, onuitgegeven rapport.
150892	Opgraving (2010) late middeleeuwen: spoor van een hooiopper Bron: Ryssaert C. & Boncquet T., 2010. Archeologisch onderzoek Maldegem: Windmolenpark, onuitgegeven rapport.
156972	Opgraving (2010) Onbepaald: 5-tal kuilen, enkele mogelijke paalsporen, 2 grachten Bron: Vriendt B. 2011, Onder de windmolens. Archeologische terreinbegeleiding in Eeklo, Balgerhoeke, AS-rapportage 2010-35.
158924	Vooronderzoek met ingreep in de bodem (2011) 18^e eeuw: greppels, waarschijnlijk in verband te brengen met de Ferrariskaart.

	Bron: Pieters T. 2011, Archeologisch onderzoek windmolenpark Maldegem (provincie Oost-Vlaanderen), Ruben Willaert bvba.
207028	Opgraving (2013) metaaltijden: mogelijke paalsporen, enkele andere sporen en greppel late ijzertijd: rechthoekig gebouw, mogelijk ook vroeg-Romeins Romeinse tijd: paalsporen en kuilen, zonder duidelijke structuur, drie waterputten, enkele geïsoleerde kuilen en paalkuilen Merovingische periode: spieker, op basis van een 14C datering in de periode 380-540 N.Chr. vroege middeleeuwen: gebouwplattegrond volle middeleeuwen: verschillende erven, twee hoofdgebouwen, drie bijgebouwen, één molen. Één van de gebouwen heeft een bootvormige plattegrond uit de eerste helft van de 12de eeuw. Één gebouw uit de tweede helft van de 12de eeuw. Erfgreppels, kuilen en een waterput. late middeleeuwen: greppels, kuilen, mogelijk in verband te brengen met laatmiddeleeuwse Malecote hoeve Bron: Vandorpe L. Bosman S. 2012: Archeologisch proefsleuvenonderzoek Oude Staatsbaan - Adegem (Maldegem), Antea Archeologie Rapporten 21/2012, Antwerpen. Gierts I., Cornelis L. 2014: Archeologische opgraving Maldegem, Oude Staatsbaan, BAAC Vlaanderen Rapport 90, Assenede.
211310	Mechanische prospectie (2016) nieuwe tijd: perceelsgrachten met wegtracé. nieuwste tijd: bomkraters Bron: Heynssens N., De Brant R., Hoorne J. 2016: Eeklo-Kunstdal-archeologisch vooronderzoek- februari 2016, DL&H-rapport 29, Adegem.
213798	Opgraving (2016) Romeinse tijd: cluster paalkuilen en kuilen nieuwe tijd: grachten en enkele andere sporen Bron: Plyson A., De Puydt M. 2015: Maldegem - Malecote 2015. Vlakdekkend onderzoek, Rapporten van e Archeologische Dienst Waasland- cel onderzoek 15, Sint-Niklaas.

213800	Opgraving (2015) Karolingische periode: palenkuilencluster bestaande uit twee palenrijen. Vermoedelijk gebouwplattegrond. volle middeleeuwen: waterput, dendrochronologisch onderzoek wijst op een kapdatum van de gebruikte bomen tussen 846 en 866 n. Chr., aardewerk wijst op de 10de eeuw, grachten en sporen. Bron: Plyson A., De Puydt M. 2015: Maldegem - Malecote 2015. Vlakdekkend onderzoek, Rapporten van e Archeologische Dienst Waasland- cel onderzoek 15, Sint-Niklaas.
213804	Opgraving (2015) metaaltijden: twee paalkuilenclusters geassocieerd met handgevormd aardewerk Onbepaald: sporencluster Bron: Plyson A., De Puydt M. 2015: Maldegem - Malecote 2015. Vlakdekkend onderzoek, Rapporten van e Archeologische Dienst Waasland- cel onderzoek 15, Sint-Niklaas.
213805	Opgraving (2015) Onbepaald: 2 kuilen en 2 greppels Bron: Plyson A., De Puydt M. 2015: Maldegem - Malecote 2015. Vlakdekkend onderzoek, Rapporten van e Archeologische Dienst Waasland- cel onderzoek 15, Sint-Niklaas.

II. Archeologische indicatoren

Historisch-cartografische en iconografische data

30435	Erfgoedonderzoek (1971) late middeleeuwen: hoeve die teruggaat tot het midden van de 13de eeuw. Vermoedelijk hebben de broeders van het Sint-Janshospitaal in Brugge rond 1250 een hoeve opgericht. Reeds in 1280 spreekt men over de hoeve ten Moere, wijzend op turfontginning of turfhandel. Huidig woonhuis dateert uit 1830. Bron: Ryserhove A., 1971: Oud Eeklo, Appeltjes van het Meetjesland, 22, 310-395
32413	Erfgoedonderzoek (2004) late middeleeuwen: site met walgracht, toponoem Malecote wordt reeds vermeld in 1350. Hoeve wordt heropgebouwd in 1600-1611. Hoeve Malecotto op Ferraris.
32414	Erfgoedonderzoek (2004)

	volle middeleeuwen: voormalig neerhof en paardestallen, gracht aangesneden bij opgraving, aardewerk. Greppel gedateerd tussen 11^e – 12de eeuw. Wordt vermeld in het verhaal van de moord op Karel De Goede door Galbert (1127). Bron: DE DECKER S., 1997-1998: Vanuit de hoogte, een vergelijkende studie van de inplanting van castrale mottes in Oost-Vlaanderen, onuitgegeven licentiaatsverhandeling Gent.
39424	Indicator cartografie (2002) Onbepaald: windmolen op de Ferrariskaart
39429	Indicator cartografie (1778) late middeleeuwen: site met walgracht, weergegeven op de Ferrariskaart.
153015	Indicator luchtfotografie (1992) Onbepaald: circulaire structuur, grafheuvel Bron: Ampe C. e.a. 1995, Cirkels in het land. Een inventaris van cirkelvormige structuren in de provincies Oost- en West-Vlaanderen. Archeologische Inventaris Vlaanderen, Buitengewone reeks nr. 4.
153017	Indicator luchtfotografie (1992) Onbepaald: circulaire structuur, grafheuvel Bron: Ampe C. e.a. 1995, Cirkels in het land. Een inventaris van cirkelvormige structuren in de provincies Oost- en West-Vlaanderen. Archeologische Inventaris Vlaanderen, Buitengewone reeks nr. 4.
153023	Indicator luchtfotografie (1992) Onbepaald: circulaire structuur, grafheuvel Bron: Ampe C. e.a. 1995, Cirkels in het land. Een inventaris van cirkelvormige structuren in de provincies Oost- en West-Vlaanderen. Archeologische Inventaris Vlaanderen, Buitengewone reeks nr. 4.
153028	Indicator luchtfotografie (1992) Onbepaald: circulaire structuur, grafheuvel Bron: Ampe C. e.a. 1995, Cirkels in het land. Een inventaris van cirkelvormige structuren in de provincies Oost- en West-Vlaanderen. Archeologische Inventaris Vlaanderen, Buitengewone reeks nr. 4.
153046	Indicator luchtfotografie (1992) Onbepaald: circulaire structuur, grafheuvel

	Bron: Ampe C. e.a. 1995, Cirkels in het land. Een inventaris van cirkelvormige structuren in de provincies Oost- en West-Vlaanderen. Archeologische Inventaris Vlaanderen, Buitengewone reeks nr. 4.
153051	Indicator luchtfotografie (1992) Onbepaald: circulaire structuur, grafheuvel Bron: Ampe C. e.a. 1995, Cirkels in het land. Een inventaris van cirkelvormige structuren in de provincies Oost- en West-Vlaanderen. Archeologische Inventaris Vlaanderen, Buitengewone reeks nr. 4.
156010	Erfgoedonderzoek (1964) Romeinse tijd: kruiken, bekers, schalen, potten en een 4 ^{de} -eeuwse terra sigillata scherf met randjesversiering midden-Romeinse tijd: inhumatiegraven, de Clippele stelt dat gezien er veel materiaal uit de 1ste en 2de eeuw werd gevonden, er waarschijnlijk ook crematiegraven zullen geweest zijn. Datering tussen de 1ste eeuw-4de eeuw. Dit is echter geen zekerheid. Bron: De Clercq W. 1997, Onbekend is onbemand. De vroege middeleeuwen in het westen en noordwesten van Oost-Vlaanderen, gezien vanuit archeologisch perspectief, in: Handelingen der Geschiedenis en Oudheidkunde te Gent deel 51, pp.21-36 de Clippele L. 1968, Het Gallo-romeins grafveld te Balgerhoeke, in: Handelingen der Maatschappij voor Geschiedenis en Oudheidkunde te Gent, deel 22, pp. 109-144

Losse vondst

32415	Toevalsvondst (1987) Midden-Romeinse tijd: 4-tal paalgaten, complex van kuilen, aardewerk met onder andere terra sigillata, fragment maalsteen, fragment verguld bronsblik, ijzerslakken, 1 ^e -2 ^{de} eeuw, 2-tal waterputten waarvan 1 in vierkante houtconstructie met na opgaven een nieuwe waterput van vlechtwerk Bron: THOEN H. & DE CLERCQ W., 1995, De Gallo-Romeinse aanwezigheid in Adegem en Maldegem, in: Handelingen der Maatschappij voor Geschiedenis en Oudheidkunde te Gent, pp. 1-31
213127	Metaaldetectievondst (2017) nieuwe tijd: zegelstempel

Veldprospectie

32419	Veldkartering (1995) Romeinse tijd: aardewerkscherven en munt Bron: THOEN H. & DE CLERCQ W., 1995, De Gallo-Romeinse aanwezigheid in Adegem en Maldegem, in: Handelingen der Maatschappij voor Geschiedenis en Oudheidkunde te Gent deel 49, pp. 1-31
32420	Veldkartering (1995) Romeinse tijd: aardewerkscherven Bron: THOEN H. & DE CLERCQ W., 1995, De Gallo-Romeinse aanwezigheid in Adegem en Maldegem, in: Handelingen der Maatschappij voor Geschiedenis en Oudheidkunde te Gent deel 49, pp. 1-31
32422	Veldkartering (1995) Romeinse tijd: aardewerkscherven Bron: THOEN H. & DE CLERCQ W., 1995, De Gallo-Romeinse aanwezigheid in Adegem en Maldegem, in: Handelingen der Maatschappij voor Geschiedenis en Oudheidkunde te Gent deel 49, pp. 1-31
32423	Veldkartering (1995) Romeinse tijd: dakpannen en aardewerkscherven Bron: THOEN H. & DE CLERCQ W., 1995, De Gallo-Romeinse aanwezigheid in Adegem en Maldegem, in: Handelingen der Maatschappij voor Geschiedenis en Oudheidkunde te Gent deel 49, pp. 1-31

1.4.2.3 Archeologische indicatoren en cartografische bronnen

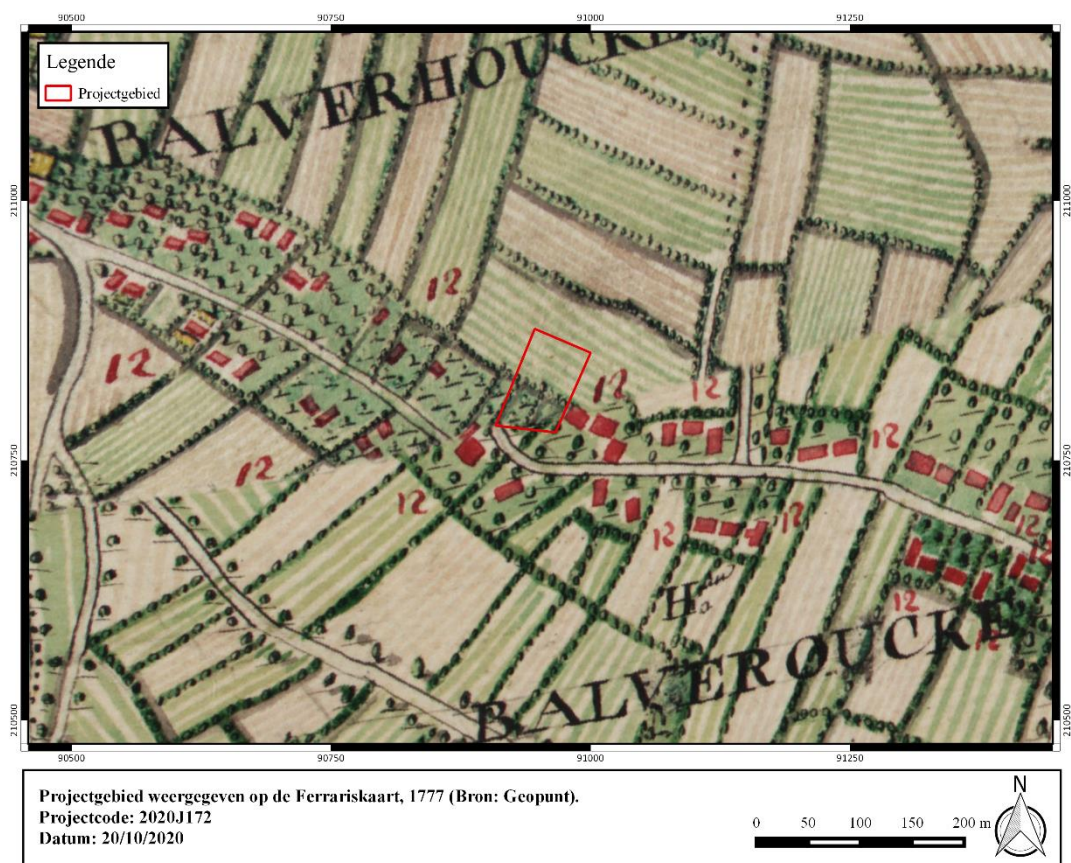
Ter bestudering van het projectgebied worden hieronder een aantal historische kaarten in beschouwing genomen. Deze kaarten zijn momentopnamen doorheen de geschiedenis en verschaffen ons inzicht in de bebouwingshistoriek van het desbetreffende projectgebied.

Op de Ferrariskaart is te zien dat het projectgebied deels door akkerland en deels door weiland wordt ingenomen. Het terrein bevindt zich echter op de grens van twee kaartbladen die niet volledig correct op elkaar aansluiten. Indien deze bladen licht verschoven worden, kan aangenomen worden dat er zich binnen het projectgebied wel bebouwing bevond. De omgeving rondom het terrein bestaat uit een aaneenschakeling van akkerland opgedeeld in langwerpige percelen. Langs de straatzijde zijn een groot aantal kleine hoeves aanwezig. De straat komt reeds overeen met de huidige Pastoor De Bontestraat, al werd deze niet bij naam benoemd. Rondom het terrein staat H^{au} Balverhoucke aangegeven. Dit toponiem is tot op heden bewaard.

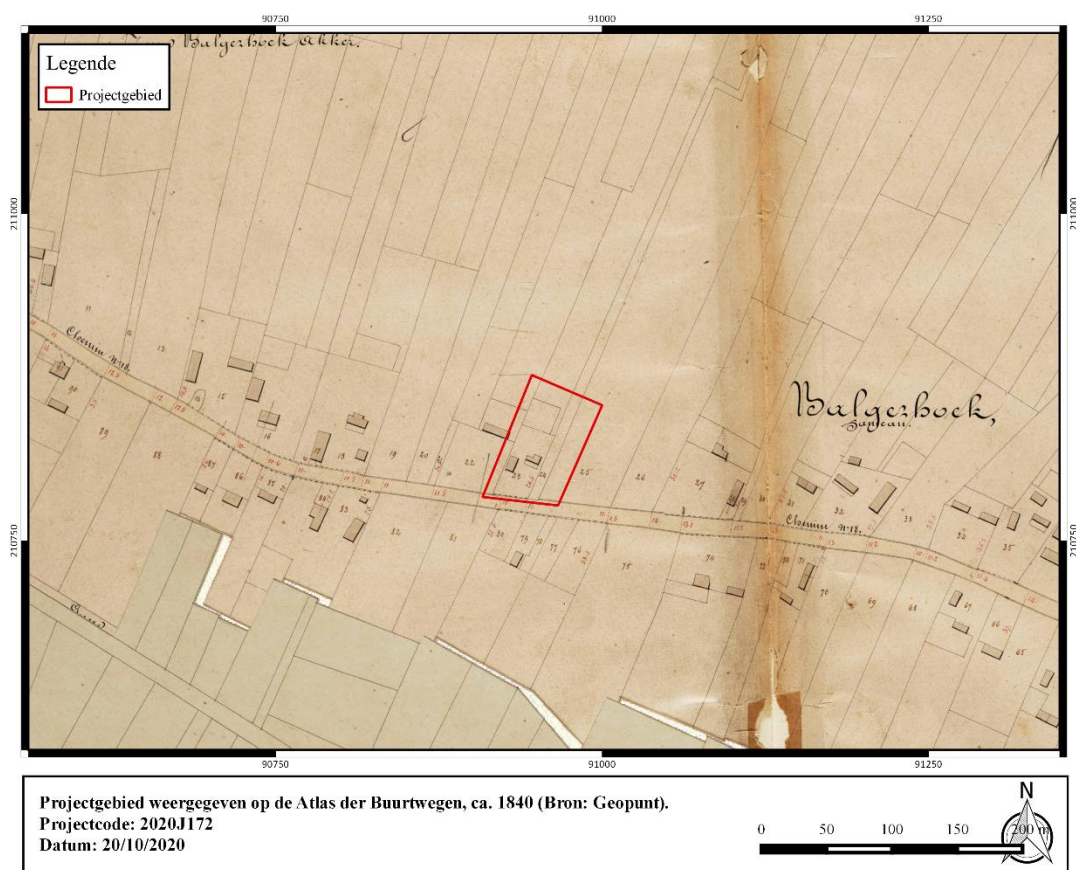
De Atlas der Buurtwegen, Popp-kaart en Topografische kaart van Vandermaelen geven een gelijkaardig beeld weer. Aan de linkerzijde van het terrein zijn twee gebouwen aanwezig. Ten oosten daarvan lijkt een landwegel door het projectgebied tussen de velden te lopen. Deze maakt meer naar het noorden een scherpe hoek. Dezelfde landwegel lijkt nog aanwezig te zijn op de luchtfoto van 1971. Er kan aangenomen worden dat de bebouwing ten westen van deze wegel een voorloper van de huidige hoeve vormt. Op de Topografische kaart van Vandermaelen lijkt de bebouwing centraler binnen het projectgebied aanwezig, deze kaart dient echter iets naar het noorden opgeschoven te worden.

De Topografische kaart van België uit 1884 geeft vervolgens twee kleinere niet nader omschreven gebouwen weer binnen het projectgebied. De Topografische kaart van België uit 1911-1949 geeft tot slot eveneens twee bouwstructuren weer. De inplanting van deze laatste lijkt reeds overeen te stemmen met het huidige hoevegebouw en grote bijgebouw.

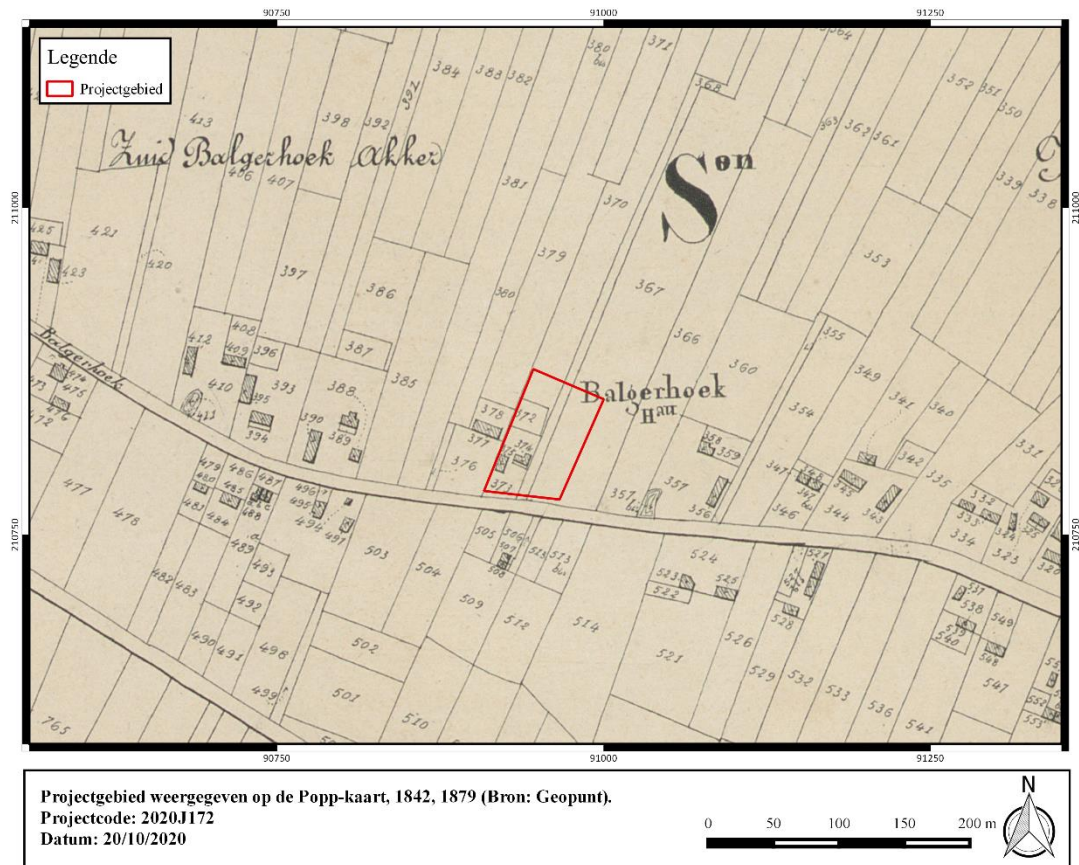

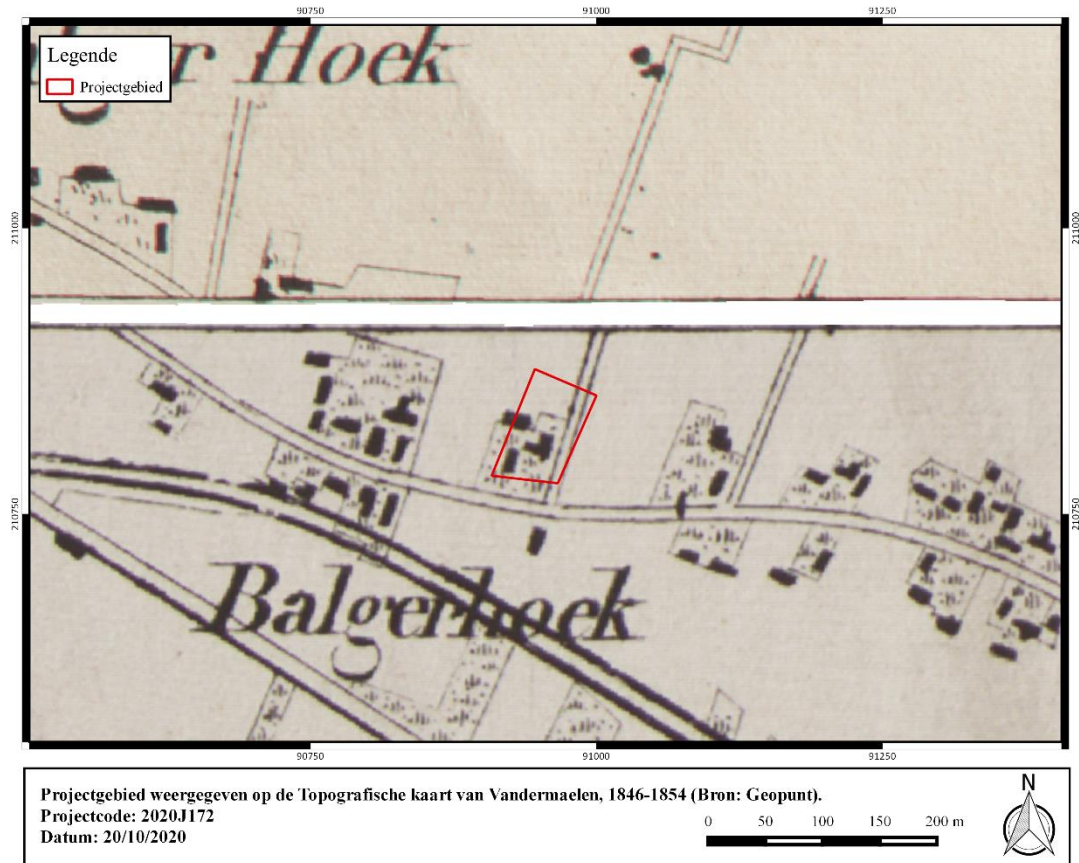
Figuur 19: Projectgebied weergegeven op de Ferrariskaart, 1771-1777 (Bron: Geopunt).

Figuur 20: Projectgebied weergegeven op de Atlas der Buurtwegen, ca 1840 (Bron: Geopunt).

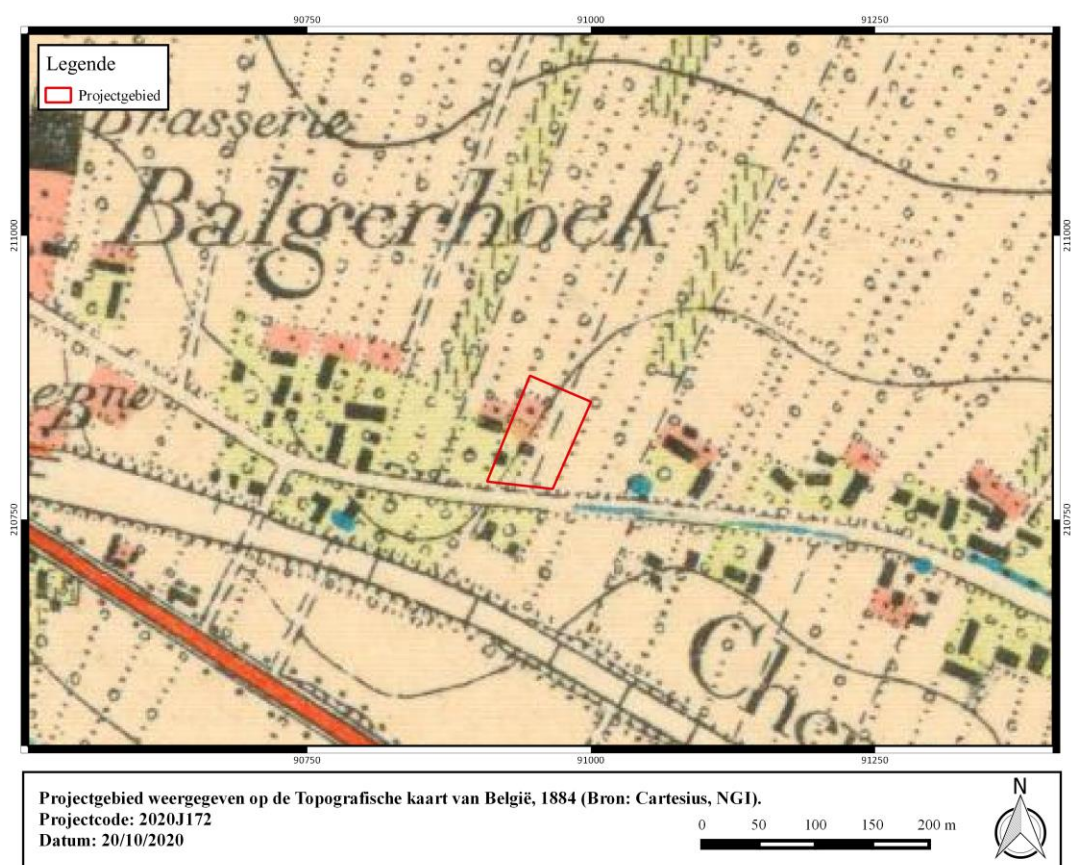

Figuur 21: Projectgebied weergegeven op de Popp-kaart, 1842-1879 (Bron: Geopunt).

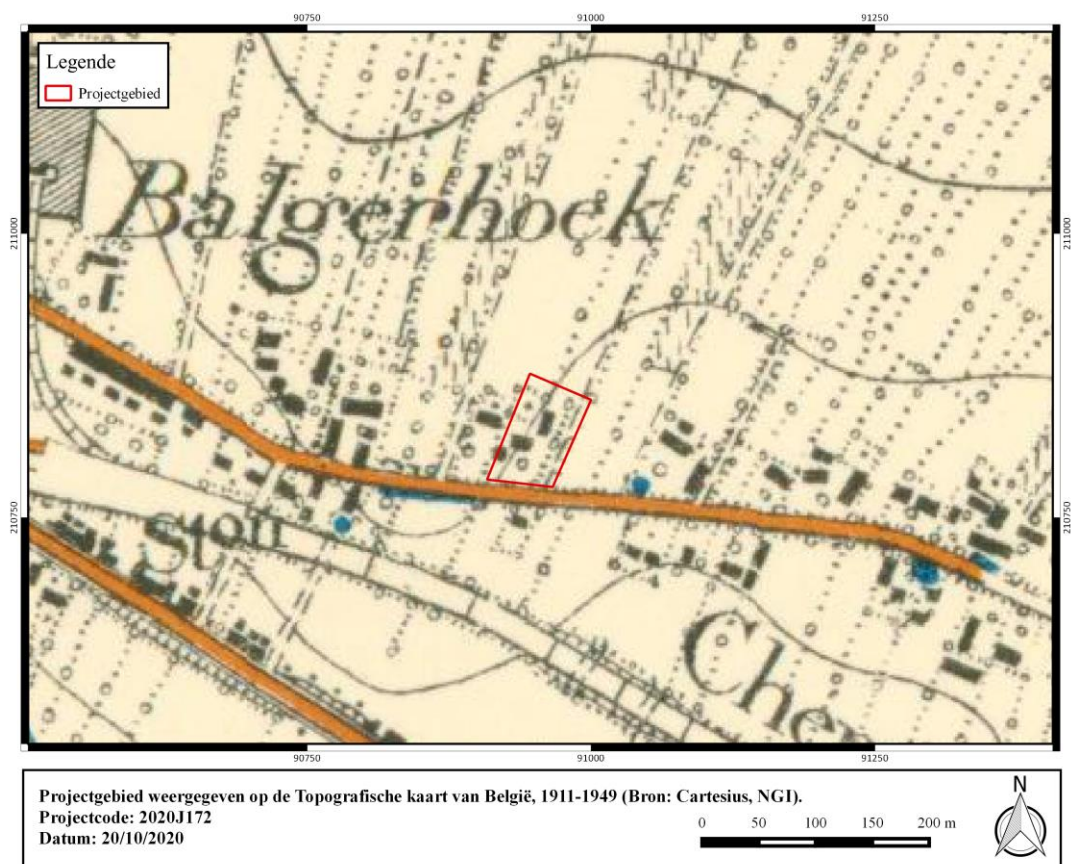

Figuur 22: Projectgebied weergegeven op de Topografische kaart van Vandermaelen, 1846-1854 (Bron: Geopunt).

Figuur 23: Projectgebied weergegeven op de Topografische kaart van België, 1884 (Bron: Cartesius, NGI).

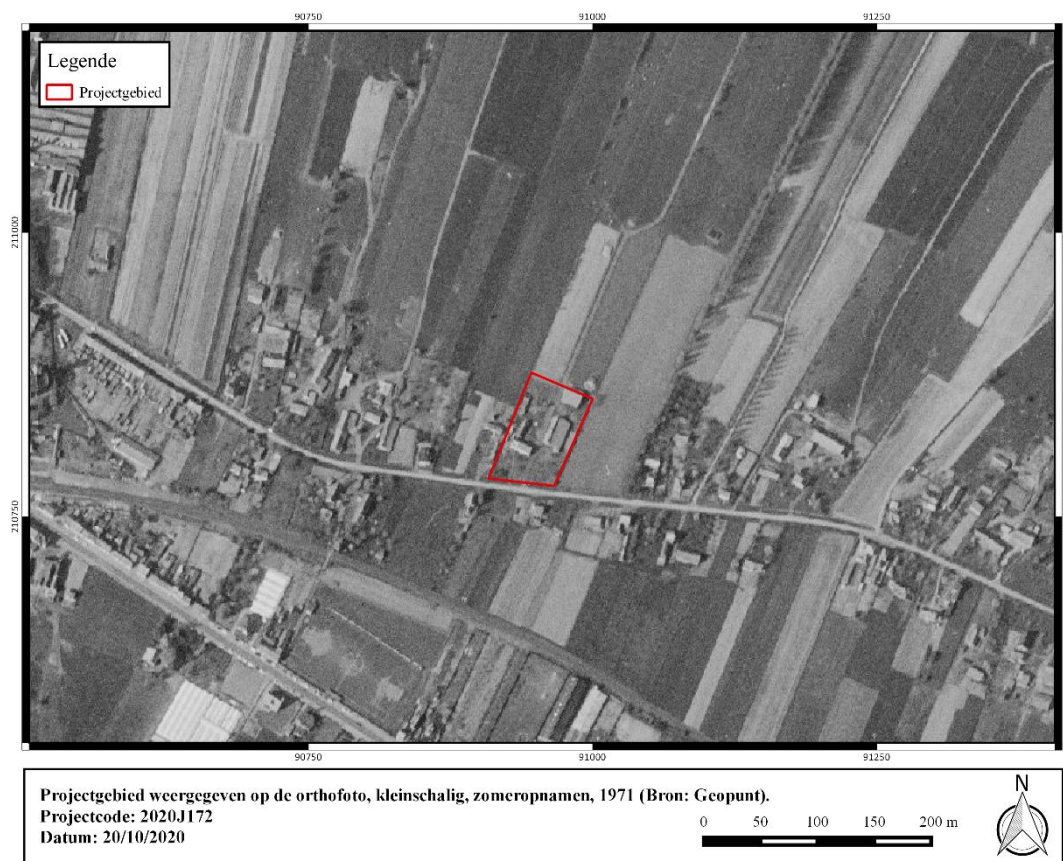
Figuur 24: Projectgebied weergegeven op de Topografische kaart van België, 1911-1949 (Bron: Cartesius, NGI).

1.4.2.4 Huidige gebruik en verstoringen

Het projectgebied is doorheen de jaren op enkele luchtfoto's vastgelegd. De orthofotosequentie geeft een beperkte evolutie weer in het bodemgebruik binnen de contour van het plangebied gedurende de laatste decennia.

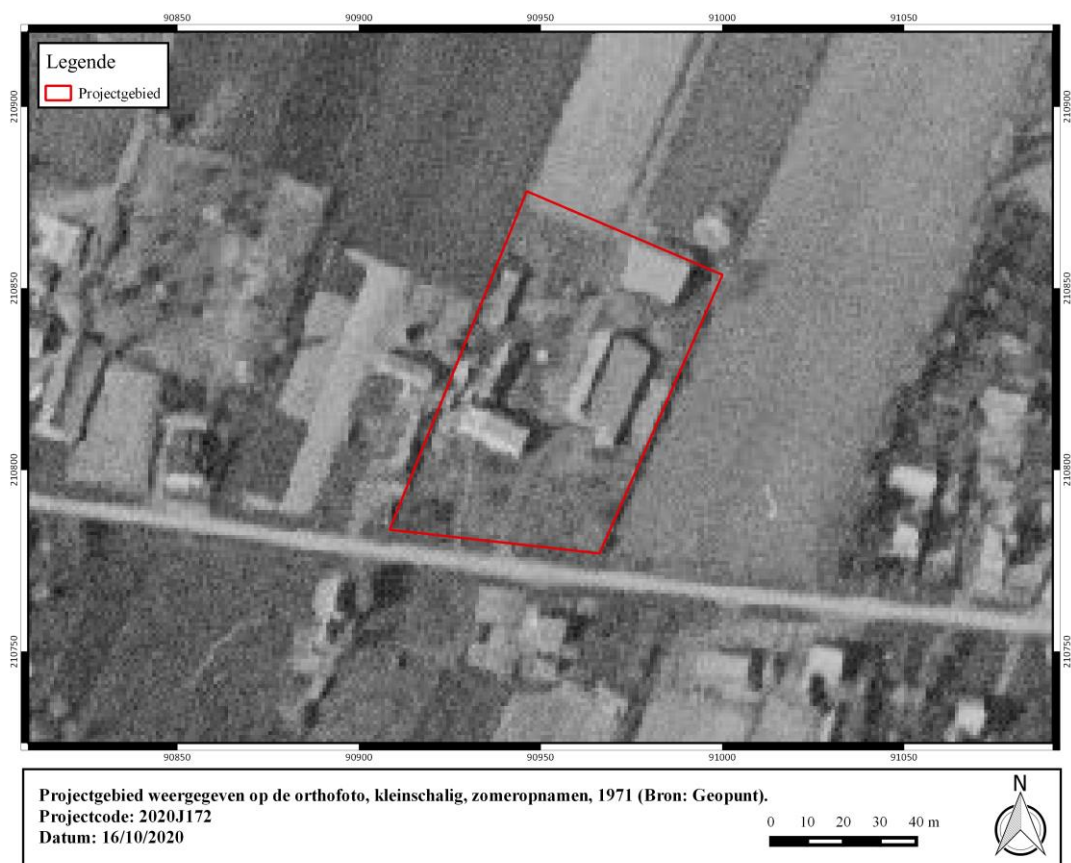
De orthofotoreeks toont aan dat het gebied tussen 1971 en 2019 weinig veranderingen onderging. De totale oppervlakte van het plangebied bedraagt 5302,86 m². Op heden is ca. 872 m² van het terrein bebouwd. Het betreft een hoeve met woongebouw en verschillende bijgebouwen. Bijkomend is ca. 362 m² van het terrein verhard. Het overige deel van het plangebied bestaat uit akkerland en een tuin.

De huidige bebouwing, met name het L-vormige woonhuis ten westen van de inrit en de twee grote bijgebouwen in het oosten, is reeds aanwezig in 1971. Een bijkomend kleiner gebouw ten noordwesten van de hoeve is op de oudste foto nog aanwezig, maar verdwenen op de foto van 1979-1990. De centrale landwegel die eerder werd besproken lijkt tussen de orthofoto van 1971 en de orthofoto van 1979-1990 te zijn vervaagd en enkel nog als inrit naar het terrein te worden gebruikt. De daaropvolgende foto's blijven ongewijzigd ten opzichte van de huidige situatie.

Figuur 25: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, kleinschalig, zomeropnamen, 1971 (Bron: Geopunt).

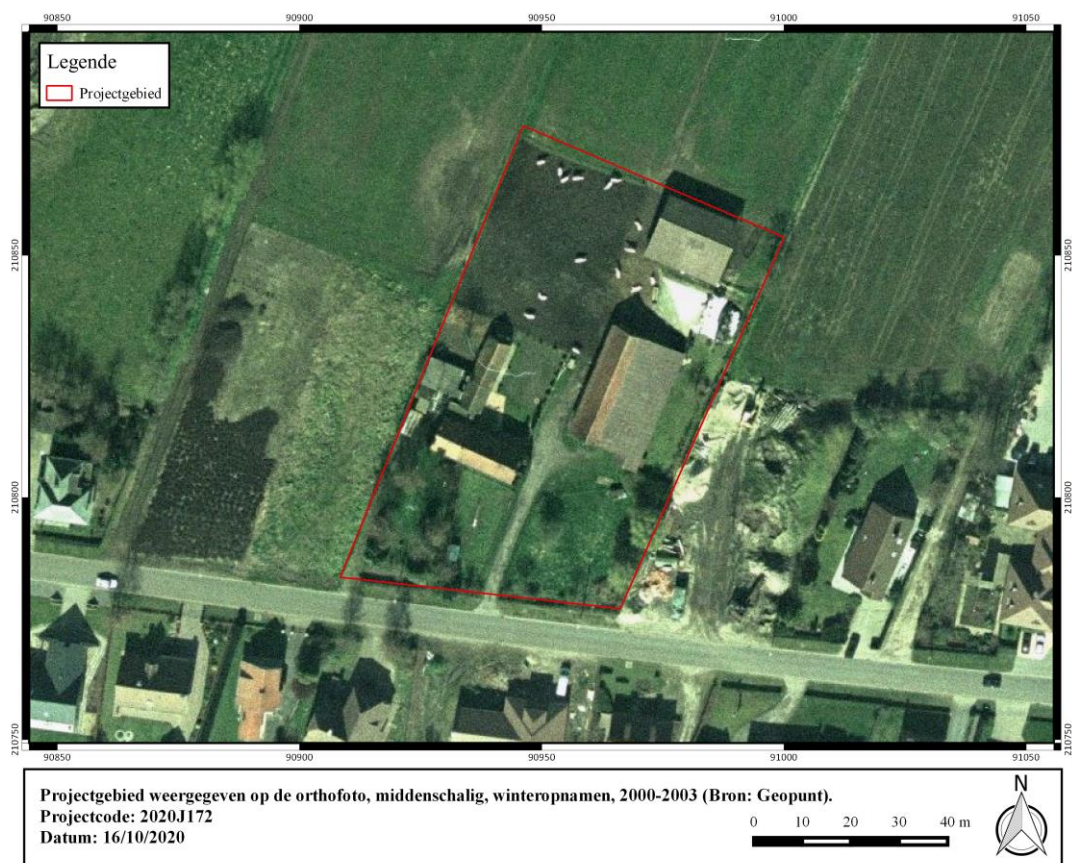

Figuur 26: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, kleinschalig, zomeropnamen, 1971 (Bron: Geopunt).

Figuur 27: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, kleinschalig, zomeropnamen, 1979-1990 (Bron: Geopunt).

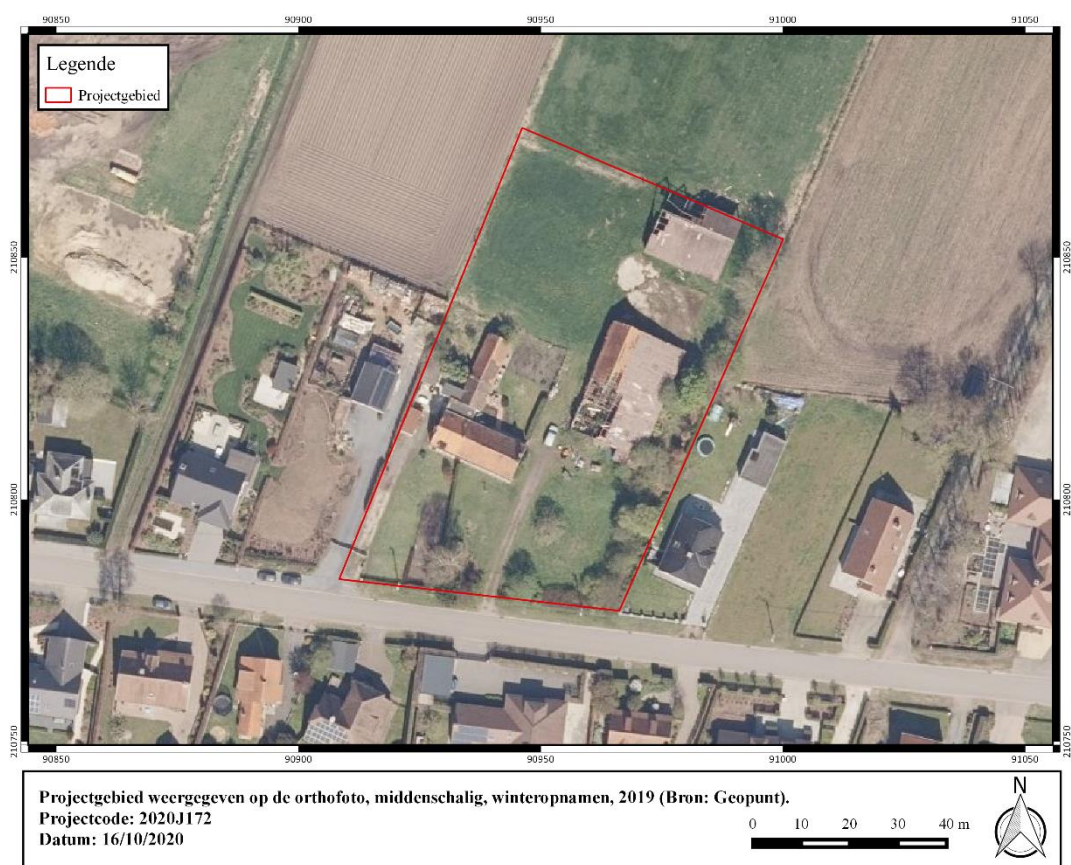

Figuur 28: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2000-2003 (Bron: Geopunt).

Figuur 29: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2008-2011 (Bron: Geopunt).

Figuur 30: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2019 (Bron: Geopunt).

1.5 Synthese

De opdrachtgever plant de realisatie van een verkaveling aan de Pastoor Bontestraat in Balgerhoeke, een gehucht op het grondgebied van Eeklo. Het projectgebied is ca. 5300 m² groot en wordt heden ingenomen door een hoeve met bijgebouwen. Het grootste deel van de aanwezige infrastructuur wordt gesloopt. In het noorden van het terrein blijft een deel van het terrein behouden.

Volgens de traditionele landschappenkaart is het plangebied gelegen op de overgang tussen de noordelijk gelegen polders en de zuidelijk gelegen dekzandrug in die zich uitstrekt van Maldegem tot Stekene. De Quartairgeologische kaart geeft ter hoogte van het onderzoeksgebied een profielopbouw weer waarbij de top bestaat uit eolische afzettingen van het laat-Pleistoceen tot vroeg-Holoceen. De bodemkaart geeft ter hoogte van het onderzoeksgebied een matig droge zandbodem weer waar lokaal nog een plaggendek bewaard kan zijn. Onderzoek langs de grote dekzandrug heeft aangetoond dat deze regelmatig werd bezocht door mensen tijdens de steentijden. Mogelijk heeft een aanwezig plaggendek een gunstig effect gehad op de bewaringscondities m.b.t. artefactensites.

De cartografische bronnen geven een open en landelijk karakter weer van de omgeving. Op de Ferrariskaart is te zien dat de bebouwing in de omgeving zich heeft ontwikkeld langsheen het verloop van de huidige Pastoor Bontestraat. Tegen de straatzijde is bebouwing afgebeeld. Het overige terreindeel is weergegeven als akker. Op de 19^e-eeuwse bronnen worden binnen de grenzen van het onderzoeksgebied verschillende gebouwen weergegeven. Doorheen de sequentie orthofoto's is weinig tot geen evolutie op te merken. Op de oudste opname is de huidige toestand reeds te herkennen.

Binnen de grenzen van het onderzoeksgebied of omringende percelen zijn geen archeologische vondsten of indicatoren gekend. Rondom het terrein zijn echter wel meerdere vindplaatsen en indicatoren opgenomen in de CAI. Onderzoek en toevalsvondsten wijzen op de aanwezigheid van mensen tijdens het mesolithicum. Daarnaast heeft onderzoek aangetoond dat de regio quasi doorlopend werd bewoond sinds de metaaltijden. Aan de Oude Staatsbaan, op het grondgebied van Maldegem, werd in 2013 een meerperiodensite onderzocht waar resten uit de metaaltijden, Romeinse periode en vroege en volle middeleeuwen in kaart werden gebracht. In de nabije omgeving zijn grote onderzoekscampagnes eerder schaars. Het merendeel van de gekende vindplaatsen betreft het aansnijden en registreren van enkele sporen, vaak zonder datering. Oppervlaktevondsten die zijn opgenomen in de CAI betreffen voornamelijk fragmenten Romeins aardewerk en bouw materiaal. In de regio zijn eveneens meerdere cirkelvormige structuren herkend door middel van luchtfotografische prospectie die mogelijk wijzen op de aanwezigheid van een grafmonument uit de vroege- tot midden-bronstijd.

Concreet dient ter hoogte van het onderzoeksgebied uitgegaan te worden van een trefkans inzake artefactensites en resten van bewoning, begraving of andere activiteiten in de vorm van bodemsporen. Daartegenover staat echter dat een deel van het terrein is bebouwd en verhard. De impact van deze bebouwing op het bodemarchief is ongekend. Mogelijk hebben de activiteiten op het terrein het bodemarchief dermate gefragmenteerd dat verder onderzoek, in eender welke vorm, niet langer kan leiden tot kenniswinst. In de eerste plaats dient een landschappelijk bodemonderzoek de bodemopbouw en verstoringsgraad te evalueren. Mocht hieruit blijken dat lokaal bodemhorizonten aanwezig zijn die kunnen wijzen op gunstige bewaringsomstandigheden met betrekking tot artefactensites dan dienen deze bemonsterd te worden in een verkennend grid. In het geval van een positieve staalname kan geopteerd worden om het onderzoek aan te vullen met waarderende boringen en/of testvakken. Met betrekking tot

erfgoed in de vorm van bodemsporen is een proefsleuvenonderzoek de meest geschikte onderzoeksmethode.

2 Bibliografie

Agentschap Onroerend Erfgoed 2020: Historische stadskern van Eeklo [online]
<https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/300594> (Geraadpleegd op 19-10-2020)

AGIV

DE MOOR G. & VAN DE VELDE D. 1994. *Toelichting bij de Quartair geologische kaart Kaartblad 13 Brugge*, Brussel.

DE POTTER F. & BROECKAERT J. 1973: *Geschiedenis van de Gemeenten der provincie Oost-Vlaanderen, Arrondissement Eeklo*, Gent.

DOV Vlaanderen

Geoportaal

Geopunt

LAMPAERT L. 1967-1973: *De Geschiedenis van Eeklo*, Eeklo.

OVAM geoloket

RYSERHOVE A. 1971: Oud Eeklo, *Appeltjes van het Meetjesland* 22, 310-395.

Van Ranst, E. & Sys, C. 2000. Eenduidige legende voor de digitale bodemkaart van Vlaanderen. Universiteit Gent.

